

Amerika ile İngiltere arasında imparatorluk idealinde ayrılık mı var?

Amerikalı Willkie geçen seçimde Cumhuriyetçi partinin namzedi olarak Roosevelt'in karşısına çıktığı gündenberi şöhretini çok arttırdı. O zamanlar yalnız Amerika'da tanınmış bir politikacı idi. Harb, kendisine yaradığı büyük dünya meseleleri hakkında söz sahibi, birinci sınıf adamlar sırasına geçti.

Bu görüşle başlayışımıza sebep, M. Willkie'nin düşünerek, tartarak konuşan, sözlerinin yapacağı tesirleri bilen bir diplomat olduğunu anlatmaktır. Amerika Cumhuriyeti adına dünyayı dolandırmış olması da harb ve sulh işleri hakkındaki düşüncelerine büyük değer veriyor.

Acaba niçin M. Willkie sulh gayelerinde birlik meselesini dileme dolmuş, her nutkunda harb sonrası için şimdiden anlaşılmasını gerekli buluyor?

Müttefikler arasında sulh bakımından birlik yok mudur?

Müttefikler deyince Amerika, İngiltere, Sovyet Rusya anlaşılır. Amerika ile İngiltere arasında «Atlantik beyanname» denilen ve Roosevelt ile Churchill'in geçen yıl ağustosunda bir gemide imzaladıkları sulh yasası, İngiltere ile Sovyet Rusya arasında da Londra'da geçen mayısta imzalanan bir ittifak var. Bundan başka geçen yıl başında 26 Birleşik devletlerin Washington'da imzaladıkları bir vesika hatırlıyoruz. Bunlara İngiliz ve Amerikalı devlet adamlarının bir sıra nutuklarını katarsak müttefiklerin nasıl bir sulh tasarladıkları az çok anlaşılabilir.

Harb bitmeden, harbin hangi şartlar içinde nasıl bittiği görülmeden sulhun en ince ayrıntılarını çizip hazırlamaya imkân yoktur. Polonyanın sınırları şarkta garpta ne olacak, Fransa Alsasla Loreni geri alacak mı, Hollanda sömürgeleri Japonyanın elinden kurtulacak mı, harb tazminatını kim ödeyecek? Bunları şimdiden kimse kestiremez. Zaten, harb bitmedikçe, sulh düşüncelerini açığa vurmak politikada acemilik sayılır. Harb sürdükçe, dört düşman, irili ufaklı bütün devletlerin hem sulhtan korkmaları, hem türlü ümitlere kapılmaları gerekir.

M. Willkie'de, bunları bilmez olmadığı için sulh anlaşmasında boyuna ayak dirmesi artık çok göze çarpıyor. Çünkü M. Willkie'nin istediği anlaşma, her halde sulh şartlarının en küçük kırptalarına kadar şimdiden yazılıp ilân edilmesi değildir. M. Willkie ancak büyük sulh prensiplerinde görüş birliği istiyor.

Bu prensipler ne gibi şeylerdir, ki üzerinde müttefikler henüz anlaşmış değillerdir?

Bunları bazı işaretlerden ve bazı karşılaştırmalardan anlamaya çalışıyoruz.

Mesela İngiliz Başvekilin bir nutkunda, Britanya imparatorluğunu dağıtmak için iş başına gelmediğini ve harbinden sonra dahi imparatorluk bütünlüğünün korunacağını söylemişti. M. Willkie İngiliz Başvekiline şiddetle saldırdı ve böyle emperyalist emellerle sürekli bir sulh kuramayacağını açıkça söylemekten çekinmedi.

Bir iki gün önce gene M. Willkie müttefiklerin, harb gayelerinde şimdiden anlaşmalarını, yoksa ileride büyük anlaşmazlıklar çıkacağından korktuğunu İngilizlere hitaben söyledi. Aynı günlerde bir nutuk söyleyen, İngiltere'nin Amerika Büyük Elçisi Lord Halifax da şöyle dedi: «Britanya imparatorluğu, uzun yıllar milyonlarca insan için yaptıklarından övünce duymaktadır. Britanya ile sömürgeleri arasındaki ilişkilik, birbirine inanma duygusuna dayanıyor... Büyük Britanya, sömürgelere kendi malı diye bakmaz, onlardan bir para bile gelir almaz.»

Burada, sayın Lordun sömürge anlayışını münakaşa edecek deşil Yoksa sadece diyalogdur.

me kaygısından doğmuş bir «emri hayır» eseri değildir. Sömürgecilik tarihi bunun tam tersini ispat ediyor. «Bize acıma, iyilik de istemiyoruz, bizi kendi hâlimize bırak!» diye haykıran milyonlarca insana, sömürge sahibi devletlerin «Hayır, ille acıyaçım, zorla iyilik edeceğim, onun için sizi asla bırakmam» demeleri akla da, mantığa da sığmaz. Sömürgecilerine kendi malı diye bakmayan, onlardan bir para bile

Necmeddin Sadak
(Devamı sahife 2, sütun 3 de)

Suikast dâvası

Müddeiumumî suçluların cezalandırılmalarını istedi, müdafaa için duruşma
23 birinci kânuna bırakıldı

Ankara 9 — Suikast maznurları Pavo, Korniof, Abdurrahman ve Süleyman'ın muhakemelerine bugün de devam edildi. Geçen celsede gelmiyen şahit İtalyan sefaretçisi kapıcısı Kostantin Liberalis gelmişti. Muhakemeye bu şahidin dinlenmesi ile başladı. Liberalis, o gün sefaretçisi önünde otobüs beklediğini, evvelâ bir taksit geçtiğini ve sonra da infilâkın vukubulduğunu söyledi. Bu şahit de vakayı geçen celsede dinlenen Von Papen'in kâtlı matmazel Roz'un anlattığı şekilde izah etti.

Maznurlardan Süleyman Sağol, bir istida verdi' istidası okundu. Bunda, tahlikeyi yanlış temellere dayandığını, ölen adamın ömer olmadığını, infilâktan sonra ömeri gören bulunduğuna dair şahitler getireceğini, ilk tahlikeyi sırasında verdiği ifadelerinin yalan olduğunu, kendisinin Abdurrahman vasıtasıyla aldatılmış olduğunu bildiriyor ve Sirpa bilen bir tercüman istiyordu.

Reis, mükemmel Türkçe bildiği halde Sirpa bilen tercümana neden lüzum gördüğünü Süleymandan sordu. Süleyman da:

— Bazı şeyler var ki onları ancak Sirpa anlatabilirim. İsterseniz şimdide Türkçe olarak bazı şeyler söyleyebilirim.

Dedi ve anlatmağa başladı. Süleyman, altı gün, altı gece uykusuz kaldığını, bir çok suallere evet demeye mecbur olduğunu, İstanbul'da Abdurrahman vasıtasıyla tanıştığı Fahri adında birinin ortada olmadığını ve bunun Abdurrahmandan sorulmasını söylüyor ve daha pek çok şeyler söyleyeceğini, fakat Sirpa tercüman olmadıkça söyleyemeyeceğini bildiriyor.

Müddeiumumî muavini B. Kemal

Vali Ankara'ya gitti

Bir iki gün sonra
İstanbul'a dönecek

Vali ve Belediye reisi Dr. Lütfi Kırdar, Villâyet ve Belediye'ye ait bazı işler için dün akşamki trenle Ankara'ya gitti. Vali, Ankara'da İstanbul'dan yakından alakadar eden meseleler etrafında hükümet erkânile temas ettikten sonra şehrimize dönecektir. B. Lütfi Kırdar'ın Ankara'da bir iki gün kalacağı tahmin ediliyor.

Bora, Süleyman'ın asil şimdiki hakikat-ten uzaklaştığını söylemiş ve Süleyman yerinden fırlayarak:

— Tertümanını bulun, hergeyi çıplaklığı ile söyleyeceğim.

Dedi. Abdurrahman, Süleyman'ın bu sözlerini hayretle karşıladığını, ismi geçen Fahri'nin emniyetçe malum olduğunu söyledi. Süleyman Türkiye'den terdütman talebi reddedildi, İddia makamı, Pavlofa Korniof'un ömeri suç işlemeğe teşvik etmiş olduklarına ve bu sebeple ceza kanununun 62 ve 64 üncü maddesinin 2 nci bendine ve 4/450 bendine tevfiğin teziyelerine ve Süleyman ile Abdurrahman'ın da 65 inci madde nazari hübara alınarak aynı maddelerle cezalandırılmalarına karar verilmemesini istedi.

Reis, müdafaa sadedinde ne diyeceğini Süleymandan sordu, Süleyman da:

— Vaka bu şekilde cereyan etmemiştir. Eski ifadelerim tamamen yalandır. Türkiye'yi iyi bilmediğim için hakikati olduğu gibi anlatmaktan acizim. Ölen şahıs ömer değildir. Bunun şahitlerle ispat edeceğim. Kimin tarafından bu teşkilâtın kurulduğunu bütün tefarruflaile anlatacağım. Başka bir diyeceğim yoktur dedi.

Karar

Maznurlardan Korniof'un talebi üzerine, duruşma zabıtname suretinin kendisine verilmesine, Pavlofa Korniof'un bu celsede verdikleri istidalarında talep ettikleri tahlikeyi tevsi hakkındaki isteklerinin reddine ve müdafaaarını hazırlamak maksadile istenilen mühletin keditlerine verilmesine, duruşmanın 23/12/42 çarşamba günü saat 9.30 a bırakılmasına karar verildi.

BU SABAHKİ TELGRAFLAR

Torino'ya yeni hava akını çok şiddetli oldu

Çıkan yangınlar uzaktaki Alp dağlarının
karlı tepelerini aydınlatıyordu

Londra 10 (A.A.) — İngiliz hava kuvvetleri tarafından dün gece İtalyanın Torino şehrine yapılan akın hakkında şu malumat verilmektedir:

Dün gece Lancaster, Sterling, Halifax ve Vellington ağır bombardıman uçaklarından müteşekkil kuvvetli teşekküller, İngiltereden hareket etmiş ve Alp dağlarını aşarak İtalyanın Torino şehrine taarruz etmişlerdir. Torino, Fiat otomobil ve uçak imalâthanelerinin, top ve silâh fabrikalarının ve harb sanayinin bulunduğu en mühim sanayi merkezidir.

Uçaklar Torino üzerine geldikleri zaman hava şartları çok iyi idi. Atılan tenvir fişekleriyle ortalık aydınlatılmış ve derhal hedeflere bombalar yağdırılmasına başlanmıştır. Atılan bombalar arasında 4 ve 2 tonluk tahrip bombaları ve yüz binlerce yangın bombası vardı. Daha uçaklar ayrılmazdan evvel hedef sahası kâmilan alevler içinde kalmıştır. Yangınlar o kadar büyüktü ki 50 kilometre uzaktaki Alp dağlarının karlı tepeleri aydınlanıyordu. İtalyanlar tebliğlerinde ağır kayıplara uğradıklarını itiraf ediyorlar.

Mussolini son nutkunda, Almanyanın İtalyaya hava hücumlarına karşı çok miktarda uçaksavar topları gönderdiğini söylemişti. Bu sözze rağmen uçaklar büyük bir mukavemetle karşılaşmamışlardır. Yalnız birkaç top fasıllı ateş etmiş, beş altı ıslak havayı aydınlatmağa çalışmıştır. 2 gece avcısı görünmüşse de bunlar hücumu kalkışmamışlardır.

Londra 10 (A.A.) — Torino'ya yapılan son akında 4 tonluk yeni ve çok tesirli bombalar atılmıştır.

Salomon adalarında

Dört Japon harb gemisi
tahribedildi

Vaşington 10 (A.A.) — Amerika Bahriye Nezaretinin tebliğine göre, Guadalcanal adasının 150 mil şimal batısında on kruvazör ve diğer gemiden mürekkep bir Japon filosu görülmüş, hava kuvvetleri bu gemilere hücum etmiştir. Birer tonluk iki bomba bir kruvazöre isabet etmiştir. Bir başka kruvazöre 2 torpil, bir kruvazör veya büyük muhribe de 2 torpil, bir kruvazöre de 1 bomba isabet etmiştir. Gemilerden biri batarken, üçü alevler içinde yanarken görülmüştür. Bu gemiler de hesabedilirse Japonların şimdide kadar Salomon adaları sularındaki kayıpları 135 harb gemisini bulmaktadır.

Londra 10 (A.A.) — Bu sabah Yeni Gine hareketine dair gelen resmi tebliğe denliyor ki: «Buna'da muhasara edilen Japonların çemberi yarmak teşebbüsü akim kalmış, Japonlar 95 ölü, 4 esir vermişlerdir. Devriye çarışmasında da Japonlar 18 ölü, 3 esir vermişlerdir. Japon mevzileri havadan durmadan bombardıman ediliyor. Yeni Britanya adası kıyısında bir hava muharebesi olmuştur. Bu muharebe 10 Japon avcısı düşürülmüş, 4 avcı ağır hasara uğratılmıştır. Bunların üstlerine dönmemiş olması muhtemeldir. Tekmil Müttefik kuvvetleri salimen dönmüştür. Yeni Britanya adasındaki Kazmat hava meydanı bombardıman edilmiştir.

Rusyada

Muhtelif cephelerde çarpışmalar devam ediyor

Londra 10 (A.A.) — Sovyet kuvvetleri, Kafkas cephesinde Alman mukabil hücumlarını muvafakıyla püskürtmüşlerdir. Sovyet hücumları ağır, fakat katı bir şekilde devam etmektedir.

Verilen bir haberde Sovyet kuvvetlerinin Stalingrad'da yeniden 13 top mevziini tahribettikleri ve düşmanı birkaç binadan attıkları bildirilmektedir.

Moskova 10 (Radio) — Sovyet akşam tebliği: «9 birincikânun zarfında kuvvetlerimiz Stalingrad'da ve merkezde evvelki istikametlerde taarruz muharebeleri yapmışlardır.»

Tebliğe yapılan ilâvede deniliyor ki: 8 birincikânunda Stalingrad mintakasında 24 Alman uçağı imha edilmiştir. Diğer kesimlerde 25 tank, asker bindirilmiş levazım yüklü 200 kamyon imha, 2 demiryol katarı tahrip, 2 tabur Alman askeri dağıtılmış ve kısmen imha edilmiştir.

Stalingrad şehrinde fabrikalar mintakasında 13 Alman ateş noktası tahrip edilmiştir.

“Harb daha uzun sürecektir,”

Bir İngiliz nazırı “Düşmanın maneviyatının kırıldığına dair ortada emare yoktur,” diyor

Londra 10 (A.A.) — Dün Lordlar Kamarasında Avrupa'da ıssal altında bulunan yerlere ekonomik yardım meselesi görüşülmüştür. Nazır Lord Cranborn bu münasebetle demiştir ki:

«Düşmanın maneviyatının kırıldığına dair ortada emare yoktur. Harb daha uzun sürecektir. Fakat muharebelerin birdenbire nihayetlenmesi şekli vardır. Bunun için Müttefiklerin hazır bulunmaları lazımdır.

Müttefik Avrupa memleketlerinin harb sonrası ihtiyaçlarını karşılamak için bu memleketlerin hükümetleri tarafından tetkikler yapılıyor. Bu hükümetler harb bittikten sonra 18 ay zarfında gıda ihtiyacına dair muvakkat tahminler vermişlerdir. Müttefiklerden çoğu yiyecek listelerle ham madde ihtiyaçlarını bildirmişlerdir. Yardım işi cihansümul müttefik plâna lüzum göstermektedir. Bu hususta teşkilât yapılıyor.»

Tunusta keşif faaliyeti

Garbî Fransız Afrika
Almanlarla mücadeleye
hazırlanıyor

Londra 10 (A.A.) — Şimali Afrikadan yeni haber yoktur. Dün Tunus'ta yalnız devriye hareketi olmuştur. Reuter ajansının müttefik karargâhındaki muhabiri, keşif kollarının Teburba ile Mateur arasında ki Alman müdafaa hatlarını yokladıklarını, hava şartlarının karada ve havada faaliyeti azalttığını bildirmiştir. İngiliz uçakları Bizerte doklarına taarruz etmiş, 1 muhrip, 1 petrol gemisine isabetler olmuştur. Tunusun doğu sahilindeki demiryoluna da muvaffakiyetli hücumlar yapılmıştır.

Sekizinci ordu Elageila yakınında saldırıya hazırlanıyor.

Londra 10 (A.A.) — Fransız Garbî Afrika valisi Boisson, Rabat'ta Reuter ajansının muhabirine şu sözleri söylemiştir:

«Dakar ve bütün Garbî Fransız Afrika'sı Amerikadan silâh alınca kâmilan Almanlarla mücadeleye hazırlanmaktadır. Halk, Fransa için ölüme kadar çarpışacaktır.»

2 karşı taarruz

Londra 10 (A.A.) — Alınan haberlere göre, Teburba'da müttefikler 2 karşı taarruzda bulunmuşlar ve hafifçe ilerlemeğe muvaffak olmuşlardır. Şimalî Afrikadaki müttefik kuvvetler sözcüsü demiştir ki:

Japonya'da endişe

Hava akını yapılması
ihtimalinden
bahsediliyor

Newyork 9 (A.A.) — Bilhassa Japon milletine hitap eden Japon radyo neşriyatı elde edilebilmiştir. Bu neşriyat eenebi memleketlere hitap eden neşriyattan çok farklıdır. Memleketin dahiline has olan bir neşriyatı bir Harbiye nazırı Tojo'nun hitabesidir. Muualleyh, bu hitabesinde şöyle demektedir: «Harbin nazik devresine girdik. Düşman memleketimize ayak basmak için her çareye baş vurmaktadır. Düşmanın plânlarını suya düşürmek için bütün maharetimizi sarf etsek azdır.»

Ordu basın bürosu şefi yüzbaşı Nakea Yahagi, radyoda Japon milletine hitap eden bir söylevinde Japon adalarını «düşmanın elinden göndereceği tayyarelerin» hücumlarına uğrıyacağını beyan etmiştir. Hattâ mumalleyh düşmanın Japonya'ya hücum etmesi için Aleutiennes adalarını sığrama tahtası gibi kullanacağını söylemiş ve Salomon adaları savaşının harbin mukadderatını tayin edeceği noktasında ısrar etmiştir. Bu ciheti hatırlatılm ki eenebi memleketlere hitap eden Japon radyo neşriyatı, Guadalcanal'ın zaptedilmesinin Japonların Amerikan filosunu tamamenle tahrip etmelerine medar olacağından bahsetmiş idi.

Rusyada 5 milyon hastabakıcı yetiştirildi

Londra 10 (A.A.) — Sovyet Kızılhaçı tarafından neşredilen bir istatistige

SÖZÜN GELİŞİ

Bulunmuş Çocuk

Tramvayın sahanlığına ihtiyar bir kadının kocağında olduğu halde girdiği zaman hemen hiç kimsenin nazarı dikkatini celbetmedi. Her çocuk gibi bir çocuk sınıyordu. Fakat sonra bulunmuş bir çocuk olduğu söylenince bütün gözler ona çevrildi. Herkes topuklarını kaldırıp birbirinin omuzundan yüzünü görmeğe çalışıyordu. Kırkık bir hanım sinirleri bozulduğundan gülmeğe başladı. Yaşlıca bir zat anasına lânet okudu. Bir başkası güzelliğine işaret etti. Yüzü, ağzı, burnu yerinde imiş. Biraz evvel gülen fakat sonra ağlamaya başlayan kırkık hanım, yaşlarını silerken beyaz yünden bir kundaga sarıldığını bakılırsa bu çocuğun fakru zaruretten başka bir sebeple bırakılmış olacağı mütaleasında bulundu. Vatman küfrederek vitesi dokuza taktı...

Söylediklerine göre Tepebaşı bahçesine bırakılmış. Her halde üç aylık var deniyordu. Onu bir polis refakatinde Darülaceze'ye götürünce kadın meraklılara kız olduğunu haber veriyordu. Bu talihsiz yavruyu polisler Tepebaşı bahçesinde ihtimamla sarılmış sarmalanmış bir halde bulmuşlar. Yanında da bir şişe süt varmış. Başka hiç bir şey. Ne bir kâğıt, ne bir işaret. Zaten yolculardan biri en çok buna kırdı. Çocuğun meçhul anasına hitap ederek: «— Beh ey alçak kadın! diyordu. Haydi anladık bırakacaksın, bari ismini, babasının ismini bir kenarıma yaz da öyle bırak!»

Fakat asıl şaşılacak taraf, dünyaya geldikten üç ay sonra anası tarafından terk edildiği için yabancılara kucakında Darülacezenin yolunu tutan bu bedbah t insan yavrusunun katiyen ağlamaması idi. Kendisinin yüzüne acıyarak bakırlara metin bakışlarla mukabele ediyordu, hattâ işi fazla büyüttülerine karşı gülümseyordu bile. Ne olmuştu? Bu dünyanın felâketli bir dünya olduğunu biliyorlar mıydı? O bilerek gelmiş ve ilk anda tahmin ettiği gibi çıkmıştı. Gafil davranmanın mânâsı yoktu. İşte anası tarafından bırakıldığı bahçede kalmamıştı. Sıcak bir yere doğru gidiyordu. Üzülmemeli idi. Olurdu böyle şeyler!

Yavrucağın yüzünde böyle metin bir ifade olmakla beraber, her halde anası tarafından bırakıldığı zaman olacak, hayretinden açılan gözleri o şaşkınlığı muhafaza ediyordu. Fakat bunu mümkün olduğu kadar örtmeye çalıştığı belli idi.

Tramvaydan incecik sırada bir kaç kişi polisten onun evlâtlık olarak nasıl alınabileceğini soruyorlardı.

Şevket Rado

Mahkemelerde:

Bir top basmayı niçin almış!

Muhiddin, elinde bir top basma ile Kapalıçarşıya girmiş, sokak aralarındaki dükkân sahiplerine bağ vurarak uygun fiatle basma topunu satmak istemiş. Fakat kendi arzusu-na uygun bir müşteri de bulamamış. Adliye koridorunda bir ahbabına dert yanıyor ve:

— Ah, diyor. Tamahkârlık ettim. Güya beş on kuruş fazla alayım, dedim amma, Şeytanın çağrı çabuk delindi. Tamahkârlığının yüzünden yakalandım. İlk müşteriyi satsaydım, bu işler başıma gelmezdi ya!... Az tamah, çok ziyan verir derler. Benimki de öyle oldu.

Muhiddin, daha fazla para verecek bir müşteri bulayım diye dükkân kapılarında dolayırken bir polis memuruyla karşılaşmış. Hainler korkak olur, derler. Muhiddin de çaldığı malı satmak isterken polisi görünce, birdenbire şaşırıp ve koltuğundaki kumaş topunu saklamak istemiş. Bu hareketi, açık göz polisin nazarı dikkatini celbetmiş ve bu tür keşifçiyi yakalamak için kurtulmuş. Orada tahkikat yapılırca, Muhiddinin, bir manifestura tacirinin yanında hamallık yaptığı ve koltuğundaki bir top basmayı oradan çalıp satmak istediği meydana çıkmış.

Sultanahmet ikinci sulh ceza mahkemesinde Muhiddinin sorgusu yapıldı. Biraz evvel kapının önünde arkadaşına dert yanarken suçunu itiraf ettiği halde, mahkemeye girince, evvelâ inkâr kalktı:

— Hayır! beğendim! Ben böyle işler yapmadım. Orada bunca senedir hamallık. Hiçbir hırsızlığı görmemişlerdir. Ben eli eğri adam değilim. Bu iş sürf itiradım.

Fakat hâkim, tahkikat evrakını okuyup, Çarşısında yakalanma hâdisesini kendisine izah edince, muhiddin, inkâr işi yaramayacağını anladı, ellerini göğüsünün üzerinden kavuşturup belini bükerek, hâkimi bir daha selâmladıktan sonra:

— Hâkim beğ! dedi. Siz büyük adamsınız. Her şey size ayan olur. Gizlesem de, saklasam da fayda

yok. İyisi mi, doğruyu söyleyeyim de işi sizin merhametinize bırakayım. Ben bu işi yaptım. Ve lâkin hırsızlık olsun diye yapmadım. Bu basma topu uzun zamandanberi yazıhanenin köşesinde duruyordu. Alı morlu, süslü bir şeydi. Topu orada gördükçe kendi kendime; ah, derdim. Param olsa da şundan bir entarilik kestirsem... Bizim efendilere; şundan bir entarilik veriniz de diktireyim diyemedim. Hani ya, utancım tuttu. Bu türlü ağzım varıp söyleyemedim gitti. Aradan aylar geçtiği halde basma topu orada duruyor, mağazaya gönderip satmıyorlardı. Eh, demek ki bunu satmıyacaklar. Her halde kendilerine lüzumlu bir şey de değil. Bari ben alıvereyim, dedim. Bir sabah yazıhanede kimsa yokken kumaş topunu oradan aldım. O gün kimsa farkına varmadı. Hâkim beğ! İnsanın bazen tamahkârlığı tutuyor. Evvelce basmadan entari yapayım diyordum amma, top elime geçince kesmeğe kıyamadım. Şunu olduğu gibi satayım da beş on kuruş kazanayım dedim. Demek olaydım. Çarşıda satarken polis efendi gördü, yakaladı. Zaten bunu satsam da sonradan mal sahiplerine haber verecektim. Ben hırsızlık yapmadım ki...

— Peki amma, mal sahibinden bir entarilik istemeğe utanmış da, kocaman basma topunu kimseye haber vermeden almağa utanmadın mı? Başkasının malını gizlice almak hırsızlık olduğunu bilmiyor muydun?

— Hâkim beğ! Bu top onlara lazım değil sandım ben.

— Lazım olmasa bile herkesin malını haber vermeden nasıl alırsın?

— Orasını bilemedim işte! Basiretim bağlandı; galiba. Bir cahilliktir ettim.

Mahkeme, Muhiddinin tevkiğine ve mevkufat mahkemesi yapılmak üzere evrakını ait olduğu mahkemeye gönderilmesine karar verdi.

İsviçre ile ticaret anlaşması

Dün Ankarada imza edildi

Ankara 9 (A.A.) — İsviçre hükümeti ile cereyan eden ticari ve mali anlaşma müzakereleri bugün sonuçlandı. İki memleket arasında 60 milyon İsviçre franklık mübadeleyle derinleşen anlaşmalar Türkiye hükümeti namına Hariciye Vekâleti ticari ve mali anlaşmalar müzakere heyeti reisi doktor Burhan Zihni Sanus ve İsviçre hükümeti adına da İsviçre heyeti reisi doktor Ebrar tarafından saat 17 de Hariciye Vekâletinde imzalanmıştır. Anlaşmalar 1 ilkinçikânun 1943 den itibaren mer'iyete girecektir.

İzmir 10 — Türkiye — İsviçre anlaşmasına göre, Türkiye İsviçreye 20

İngiliz büyük elçisi

Londra'da Kral tarafından kabul edildi

Londra 9 (A.A.) — İngilterenin Türkiye büyük elçisi sir Hugh Knatschbul Hughesen'in şu anda Londra'da bulunduğu bugün öğrenilmiştir. Büyük elçi bugün Buckingham sarayında kral tarafından kabul edilmiştir.

İzmirde tahmil ve tahliye işleri

İzmir 10 (Akşam) — İktisat müdürü B. Haluk Bilson ve tüccardan B. Hakkı Veral'dan müteşkil Ticaret

Fransız donanmasının kalan gemileri

5 zırhlı, 3 ağır, 6 hafif kruvazör, 1 uçak gemisi, 3 büyük, 8 orta muhrip, 20 denizaltı, 10 korvet, 3 mayn gemisi

Vaşington 9 (A.A.) — Gazeteler, Toulon'daki filonun dışında kalan serbes Fransız harp gemilerinin isimleriyle bulundukları yerleri açıkça yazmaktadırlar. İskenderiyede Lorraine zırhlısı, Tourville, Duquesne, Suffren, Duguay Trouin kruvazörleri.

Dakar'da Richelieu zırhlısı, Georges Leygues, Montcalm, Gloire kruvazörleri, Fantasque, Malin, Terrible muhrip, Dender, Jules Verne, başka 12 denizaltı, 10 korvet, 3 mayn gemisi ve başka küçük gemiler.

Martinique'te Bearn uçak gemisi, Jeanne d'Arc, Emile Bertin kruvazörleri.

Muharip Fransızların elinde Paris ve Courbet zırhlıları, beş muhrip ve dört denizaltı vardır. Bundan başka Toulon'dan kaçan üç Fransız denizaltısı Şimali Afrika sularına gelmiştir. Dördüncü denizaltı Barselone'da gözetli edilmektedir.

Kalan gemiler

Yukarı telgrafta ismi geçen gemilerin evsafı şudur: İskenderiyedeki Lorraine zırhlısı 22,189 ton hacminde. 8 tane 34 lük, 14 tane 13,8 lük, müteaddit uçaksavar topu vardır. Sürati saatte 21 mildir. 1913 te denize indirilmiştir.

Tourville, Duquesne, Suffren aynı tipte, yani her biri onar bin tonluk ağır kruvazörlerdir. Silâhları 8 tane 20,3 lük, 8 tane 7,5 lük, 8 tane 3,7 lük toptur. Süratleri saatte 33,7 mildir.

Duguay Trouin 7,249 ton hacminde. 8 tane 15,5 lük, 4 tane 7,5 lük, 12 tane 55 lük topu vardır. Sürati saatte 34 mildir.

Dakardaki gemiler: Richelieu zırhlısı 35 bin ton hacminde. 8

tane 38,1 lük, 16 tane 15,5 lük, müteaddit uçaksavar topu vardır. Sürati saatte 30 mildir.

Georges Leygues, Montcalm, Gloire kruvazörleri her biri 7,600 ton hacminde. 9 tane 15,2 lük, 8 tane 9 lük, müteaddit uçaksavar topları vardır. Süratleri saatte 32,5 mildir.

Fantasque, Malin, Terrible torpil muhrip, her biri 2,569 ton hacminde. 5 tane 13,8 lük, 4 tane 3,7 lük topu vardır. Süratleri saatte 37 mildir.

Martinique adasında Bearn uçak gemisi 22,146 ton hacminde. Sürati 21,5 mildir. 40 tayyare taşır. 8 tane 15,5 lük, 6 tane 7,5, 8 tane 3,7 lük topu vardır.

Jeanne d'Arc kruvazörü 6,496 ton hacminde. 8 tane 15,5 lük, 4 tane 7,5, 6 tane 3,7 lük topu vardır. Sürati saatte 25 mildir. Emil Bertin kruvazörü de 5,886 ton hacminde. 9 tane 15,2 lük, 4 tane 9, 8 tane 3,7 lük topu vardır. Sürati 34 mildir.

Muharip Fransızların elinde bulunan gemiler: Paris, Courbet zırhlılarının her biri 22,189 ton hacminde. Birincisi 1911, ikincisi 1912 de denize indirilmiştir. 12 tane 30,5 lük, 22 tane 13,8 lük, 7 tane 7,5 lük ve müteaddit uçaksavar topları vardır. Süratleri saatte 21 - 22 mildir.

Yukandaki telgrafta ismi unutulmuş bir gemi daha vardır ki, o da Casablanca'da bulunan 35 bin tonluk Jean Bart zırhlısıdır. Bu zırhlı Richelieu'nün esidir.

Kalan gemiler arasındaki zırhlılardan üçü eskidir. Diğer gemilerin hepsi yeni ve son sistemdir.

Amerika ile İngiltere arasında imparatorluk idealinde ayrılık mı var?

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

beklemiyen İngilterenin, sırf insanlık adına, böyle ağır bir misyonerlik yüküne yıllarca katlanmasını da kimse kendistinden isteyemez ve galiba da istemiyor.

Fakat maksadımız, burada, M. Willkie'nin imparatorluk politikasını gelecek sulh idealine uygunsuz bulduğuna, İngilizlerin de her vesile ile imparatorluk düşüncesini korumak istediklerini, ve İngiltere ile Amerika arasındaki anlaşmazlığın bundan doğduğunu anlatmaktır. Nitekim, bütün milletlere hürriyet ve istiklâl adayan Atlantik sulh yasaının, sömürge milletlerini unutmakla kötü bir eksikliğe düştüğünü o zaman yazmıştık. Bizim politika anlayışımızda sömürge yoktur, olmamalıdır. Hürriyet — bir insan düşüncesi — bütün dünya milletleri içindir. Sulh politikası bakımından da, yarınki ayrılıkları doğuracak, açları toklar üzerine gene saldırarak sulhu bozacak kavga kaynağı budur.

Londradan gelen bir haber Hollanda kraliçesinin, sulhten sonra sömürgelerin istiklâline dayanan bir imparatorluk kurmak için hazırlıklar yaptığını bildiriyordu. Bu gösteriyor ki küçük Hollanda bile, başına gelen bunca felâketlerden sonra hâlâ imparatorluk kurmak iddiasında ve elindekini bütünüyle kayırmamak için gösteriş çareleri arıyor. Avrupadaki 34 bin kilometre karelik ve sekiz milyon nüfuslu Hollanda, bilince ve bilince mil uzaklarda, kendisinden altı yüz defa büyük, kendisi ne din,

ne ırk, ne tarih, ne kültür bakımından hiç bir ilişkisi olmayan altmış milyonluk asya'yı kendine köle etmek için nasıl bir hak ileri sürebilir? Eğer bu ülkeler hür ve müstakill olmayacak da mutlaka birinin esiri olacaksa, neden çok uzaktaki Hollanda kraliçesinin olum da, her bakımdan çok daha yakın bulunan Japonya'nın olmasın?

Menfaat için mi kan akıyor, büyük insanlık davası uğruna mı?

M. Willkie'yi sınırlılandırı ve korkutan, bu gibi emperyalist emeller olsa gerektir. Kendisi, yüksek sulh prensipleri bakımından haklı olabilir. Fakat, millî politika bakımından İngiltere de — kendine göre — haklıdır. Çünkü İngiltere, geniş imparatorluğuna ilerde tehlike olabilecek bir düşman gördüğü içindir ki bu harbin bütün ağırlığını göze alarak savaşa atıldı, bu tehlikeyi yok etmeye çalışıyor. İmparatorluğu kurtarmak uğruna bu kadar acı fedakârlıklara katlanıp harbeden İngiltereye, bu harbi kazandıranca imparatorluğu bırak, demek tuhaf olmaz mı? Böyle bir sulh gayesine hangi İngiliz hükümeti yanaşabilir?

Bunun içindir ki M. Willkie'nin giriştiği propaganda hiç bir neticeye varamaz. Eğer aradaki anlaşmazlık bu ise, harbin sonuna kadar sürecek, harbdan sonra artacaktır.

Fakat, bize kalırsa bu gibi meselelerin çözülmesi, hükümetler arasındaki anlaşmazlıklara değil, tarihin kaçınılmaz evrimine bağlıdır.

Necmeddin Sadak

"Bayer" ilaçlarını kimler keşfeder?

Bunlar meşhur kâşifler, ciddi ilim adamları, terakki hâdimleridir. Onların kullanışa çıkarırları her ilâç, en güç imtihandan muvaffakiyetle geçmiş demektir. «Bayer» salibi bunun kefilidir.

HARB DURUMU

Tunus'ta muharebe devam ediyor

İngilizler, Almanların yaptıkları cebi temizlediklerini bildiriyorlar

Şimali Afrikada:

Tunus'ta Teburba mntakasında başlayan muharebe bütün şiddetle devam etmektedir. Londra'dan gelen haberlere göre vaziyet şudur: Teburba şehrinin zapteden Alman kuvvetleri bu şehrin yakınındaki tepelerde yerleşmiş bulunan müttefik kuvvetlere taarruz etmişler ve bir kesimde ilerliyerek bir cep vücüda getirmeğe muvaffak olmuşlardır. Bunun üzerine müttefik tankları taarruza geçmiş ve şiddetli bir tank muharebesi olmuştur. Muharebe neticesinde cep ortadan kaldırılmıştır.

Tunusta müttefik hava kuvvetleri fazla faaliyet göstermeğe başlamışlardır. Müttefik uçakları Alman zırhlı kuvvetlerini şiddetle bombardıman etmiştir.

Libyaya gelince, burada henüz bir hareket yoktur. Londra radyosu Elageila civarında harışın arttığını, hava faaliyetinin de şiddetlendiğini bildirmektedir. Müttefik uçakları

Trablus - Elageila yolundaki Mihver nakliye kafilelerini ve Libyada Mihverin en büyük hava üssü olan Misrata hava meydanını durmadan bombardıman etmektedir. Mevcut âlâmelere bakılırsa burada yakında muharebenin kızışması beklenebilir.

Doğu cephesinde:

Stalingrad mntakasında ve cephenin merkez kesiminde muharebe faaliyeti azalmıştır. Londra radyosu Alman mukavemetinin arttığını bildirmektedir. Sovyet tebliğleri sadece evvelki istikametlerde taarruza devam edildiğini kaydediyor.

Hava akınları:

İtalyaya hava akınları devam ediyor. Londradan gelen son haberlere göre, evvelki gece İngiliz hava kuvvetleri Şimali İtalyada Torino şehrine taarruz etmişlerdir. Birçok bombalar hedeflerde patlamış, yangınlar çıkmıştır.

Çimento tevzii

Bir koordinasyon karari tanzim ediliyor

Ankara 9 (Radyo Gazetesi) — Yarın Resmi Gazetede çıkacak bir koordinasyon karariyle memleket dahilinde istihsal olunan veya haricden gelen çimentonun ihtiyaca göre sarfını tanzim için İktisat Vekâleti neşahiyet verilmektedir.

Hususi bahşalar, çimento almak için hakiki ihtiyaçlarını bildiren beyannameler verecekler ve bu beyannamelere, ihtiyacın hakikî olduğunu bildiren resmi vesikalar ekleyeceklerdir.

Salâhiyetli memurlar, inşaat yerlerine giderek buralarda kullanılan çimentonun nereden ve nasıl tedârik edildiğini tahkik edecekler ve fatura sorabileceklerdir. Bu suretle kaçakçılığın önüne geçilmiş olacaktır.

İktisat Vekâleti veya Vilâyetler tarafından verilen çimentonun, tahsis edildiği yerden başka yerde kullanılması, satılması veya başkasına devredilmesi yasaktır.

Bu yasak hilâfına hareket edenler Milli Korunma kanunu hükümlerine göre cezalandırılacaklardır.

Vekâletlerde, Hususi idare ve Belediyelerde bunlara bağlı müesseselerde bir iş taahhüdemiş bulunan müteahhitler dahil olmak üzere, ellerinde çimento bulunduranlar, bu kanunun neşinden bir hafta içinde bir beyanname ile bu çimento miktarını bildireceklerdir. Müteahhitler, inşaatın hitamında ellerinde kalan çimentonun miktarını bir hafta içerisinde bildirmek mecburiyetindedirler.

Et fiatleri

Her sene bu aylarda et fiatleri diğer aylara nispetle bir miktar yükselir. Her maddenin fiati arttığı halde, bir müddettenberi et fiatlerinde hissolunacak derecede bir değişiklik olmamıştır. Bunun sebebi bir müddettenberi şehrimize istihsal mntakalarından muntazaman kasaplık hayvan getirilmesidir.

Dün mezbahada kızıl karamanın canlı kilosu 70, beyaz karamanın 70, kıvrıncın 60, Orta Anadolu sığırının 70 kuruşa satılmıştır. Bu seneki Erzurum sığırının, havalının yerinde müsait gitmesi üzerine, çok besli olduğu yazılmıştı. Erzurum sığırının mezbahada müsait fiat bulması besli olmalarından ileri gelmektedir. Dün bu cins sığırın canlı kilosu 70 kuruşa satılmıştır.

Bu sabahki sis

Bu sabah saat sekizde doğru limanı kalın bir sis tabakası kaplamıştır. Bu yüzden vapurlar seferlerini güçlüklerle geçirmek zorunda kalmışlardır.

Altın fiatı

Çiçek aşısı

Romanya radyosunun asılsız bir haberi

Ankara 9 (Radyo gazetesi) — Romanya radyosu 7 ilkinçikânun günü saat 20 de yaptığı yayında İngilizlerin Suriye'ye çiçek hastalığı getirdiklerini ve Lübnan'a getirdikleri aşılarından bir miktarın verilmesi için hükümetimize yapılan teşebbüse red cevabı verdiklerini bildirmiş ve bu aşıların Almanya tarafından derhal gönderildiğini ilâve etmiştir.

Yaptığımız tahkikat, Romanya radyosu tarafından verilen bu haberin hakikat olmadığını göstermektedir. Sâri hastalıklara karşı aşı ve bilhassa çiçek aşısı Refik Saydam Enstitüsünde ihtiyacı zıyade yapılmaktadır. Hükümetimiz bu gibi ilâçlara muhtaç değildir. Romanya radyosunun bu haberi katiyetle yalanlarız.

Demirvollarında

Eşya nakliyatına dair yeni kararlar verildi

Ankara 9 (A.A.) — Devlet Demiryollarından verilen malîmâta göre, resmi müesseselere ait eşyalarla yaş meyve, sebze, et, balık, süt ve fidanlar müstesna olmak üzere, evvelce bildirilen istasyonlardan perakende suretile eşya kabul edilmemesi için tâyin edilen müddetin 16/12/942 tarihine kadar uzatılmasına lüzum görülmesi ve 10/12/942 tarihinden itibaren evvelce ilân edilmiş olan istasyonlar arasında Pendik, Gazi ve Kayaş istasyon ambarları da ithal edilmiştir.

Diğer taraftan gene 10/12/1942 tarihinden sonra yeni bir işara kadar yalnız tek rakamlı tarihlerde de bilûmum perakende eşya kabul edilecek ve çift rakamlı tarihlerde ise perakende eşya kabul edilmeyecektir.

Bundan başka bayram ve resmî tatil günlerinde gelen eşyaların sahiplerine teslimini temin için istasyon ve ambarlarda icabeden tertibat alınmış bulunmaktadır.

Arnavutluk hakkında

Londra 9 (A.A.) — İngiliz gazeteleri, Arnavutluğun istikbali ile çok meşgul olmaktadır. Bu gazeteler, pek yakında, Arnavutluk hakkını memleketlerin kurtarmağa teşvik için bir çare bulması temennisini izhar etmektedirler. Bu azim ve karar, Müttefiklerin harp gayeleri arasında yer alacaktır. Arnavut vatanseverlerinin işgal kuvvetleri elevindeki hareketleri, bu kara-

AKŞAMDAN AKŞAMA

Millî anane meselesi

«Yeni adam» mecmuası sahibi ve eski Darülfünun emini profesör İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu (1) «Türke doğru» isimli başlığıyla bir kitap çıkardı; bir nüshasını da bana yollamak lûtfunu gösterdiğinden kendisine teşekkür ederim.

Muhterem âlimin hele son zamanlarda millete bir ilkökü hamle vermek emelinde bulunduğunu biliyordum. Onun için eseri dikkatle okudum.

B. Baltacıoğlu, milliyetçilik önderliğinde Ziya Gökalp'ın hem devamı, hem de düzelticisi olmak istiyor; (bunu, «Türke doğru» nun birçok satırları arasında görüyoruz;) milliyetçilikte «anane»yi esas tutuyor; Garptan yalnız «teknik» almamız gerektiğini söylüyor.

Ahlâka, hukukta, muâşeretle, diledi, mimikte, edebiyatta, romanda, tiyatrodâ, evde, bahçede, ilh, ilh, nasıl «Türke doğru» gitmemiz lâzım geldiğini yazıyor.

Görüşü ve malûmatı pek geniş olan bu profesörümüzün kitabını okuyanlar pek çok şeyler öğrenecek, istifade edecektir. Nefekim benim de bilgilme ve kavrayışma taze unsurlar katıldı. Ancak, bir cihete takılmaktan da kendimi alamadım.

Galiba, muhterem profesör «anane» ile «medeniyet» in sınırlarını pek katı, pek elâstikletsiz, pek taslağımsı (2) görüyor ve gösteriyorlar. Meselâ muâşeretle diyelim, ev hayatında diyelim yüzde yüz «Türke doğru» nasıl gideriz?

Evet, Baltacıoğlu'nun tavsiyesine uyarak, genç bir Türk kadını oturduğu yerden manikürlü elini öptürmek için yaşlı bir erkeğe uzatmasın; kendi kalsın, o sayın akşamının elini öperek başına koysun... Âlâ... Fakat bir cemiyet hayatı, ev hayatı bundan ibaret mi?... Yalnız teknik cihetinden değil, «Beynelmilel mahiyetteki örf ve âdet» cihetlerinden de Garptan birşeyler alacağız ve oraya birşeyler vereceğiz elbette... Faraza sofrada yemek yemek usulleri gibi.

Hesapta iki tâbir var: «En küçük kat sayısı» ve «En büyük bölün» (3)...

Bunların ne olduğunu en basit tahsili olanlar bilir; izahlarına kalkmıyacağım. Her millet, kendi ananelerinden bir miktarını bütün insanlığa verir ve «Beynelmilel örf ve âdet» dediğimiz şey, böylece teşekkül eder. Bu alma ve verme nispetlerini, işte matematiğin yukarıda bahsettiğim «En küçük kat sayısı» ile «En büyük bölün» ine benzetebiliriz. Mesele, Türk milletinin de kendi milli ananelerinden bazıları bütün beseriyete müşterek mal ettirmesidir. Amma, faal olarak; edebiyatı, tiyatrosu, hukukcuları, mobilyecileri, mimarları vohyle... Yoksa, passif olarak değil. Yani, Türk «divan», «manga» ve «sini» lerin Amerikalıların bütün dünya salonlarına mal edilmesi suretinde değil. — Her millet gibi biz de kendimizden umumî kazana birçok şeyler almak ve oradan beynelmilel örf ve âdet» ler almak zorundayız.

İşte, Türk münevverinin bir vazifesi de, yalnız körlükörüne «Türk anane» sinin peşine takılmak olmasa gerek. Münevver sınıfın kökü elbet o ananeye dalmış bulunmalıdır. Lâkin, 1942 Türkünün muhtaç bulunduğu her mânevîyat kayıtsız şartsız ananeden gelebilir mi? Eski ananelerimiz arasında baltalanacak şeyler, diriltilecekler kadar çoktur.

Türk münevverinin bir aktif rolü, bir öğretici, yeniden halk edici olduğu kadar bir de mânevîyat ihlâfâtı ve ihracatı rolü olsa gerektir. Mazideki Türkün ve simdikî halkın büyük eserlerine bağlanmalı, evet, fakat mistik başlıklarla değil; bugünkü hayatımız için hazineden lüzumlu unsurlar alarak; keza, «Beynelmilel örf ve âdetler» i de ihmal etmiyerek! (Zira, böyle bir realite vardır!)

(Vâ-Nû)

(1) İsmayıl İmlâsı kendisine attır.
(2) Şematik
(3) Mislî müşterekî esgar ve kasımı müşterekî âzaman için karşılıkları.

İstanbulspor kulübü başkanlığından:
12/12/942 cumartesi günü saat 15 de Eminönü Halkevinde kulübümüzün senelik kongresi yapılacaktır. Ekseriyet nisabı olmadığı takdirde 19/12/942 de aynı mahalde ve saatte yapılacağından alâkâli ve mukayyet âzanın teşvifleri rica olunur. Ruzname: İdare heyeti rapor, mali ve teknik rapor, yeni idare heyeti seçimi.

ŞEHİR HABERLERİ

Çimento

Verilen miktarın arttırılması istendi

İktisat Vekâleti, evvelce her ay hem İstanbulda resmi dairelerin, hem de halkın ihtiyacını karşılayacak miktarda çimento veriyordu. İkinciteşrin inşasında bu kontenjan yalnız 220 ton olarak ve sırf resmi dairelerin ihtiyacına sarfedilmek üzere verilmişti. Bunun da 25 tonu Yalovadaki bazı inşaat tahsis edilmişti. İstanbulda resmi dairelerin, bu arada Vilâyet ve Belediyenin ihtiyacı bu miktar ile karşılanmıyor. Yakında açılması düşünülen Gazi bulvarının inşasının ikmalî için de çimentoya ihtiyaç vardır. Mısırçarşının bir an evvel ikmalîe açılması lüzumlu görüldüğünden, burası için de çimentoya ihtiyaç görülmektedir.

Bunlardan başka Tramvay idaresinin açtığı kaldırımlar, Belediyenin kapatacağı lâğımlarla diğer müstacer işler çimento beklemektedir. Halkın ihtiyacı bundan hariftir. Vilâyet, İktisat Vekâletine İstanbulun bu husustaki vaziyetini izah ederek birincikânun kontenjanının ihtiyacı karşılayacak miktarda tertip edilmesini için bir daha müracaat etmiştir.

Çiçek aşısı

Şimdiye kadar 400 bin kişiye aşı yaptırıldı

Sihhiye müdürlüğünün gazetelerle ilânı ve aldığı tedbirler üzerine asılanlar, gün geçtikçe artmaktadır. Hükûmet, Belediyeler merkezlerinden başka dispanserlerde, Halkevlerinde de aşı yapılmaya başlandı gibi fabrika ve müesseselere aşı verildiğinden buradaki müstahdem ve işçiler de aşı tatbikiye başlamıştır. Şimdiye kadar asılanların miktarı 400 bin kişiyi bulmuştur. İstanbul nüfusunun yarısı bu suretle aşılanmış demektir.

Bütün şehir halkının aşılanması temin edilinceye kadar açılan merkezlerde aşı yapılmaktadır.

Ş Eminönü Halkevi de civar halkı için bir çiçek aşısı servisi tesis etmiştir. Bugün saat 9,5 tan itibaren faaliyete geçen bu servise müracaat edenlere aşı tatbik edilmektedir.

Ş Nahiyelede Belediye hekimleri her gün sabahdan akşama kadar çiçek aşısı yapıyorlar. Kumkapı nahiyesinde de Belediye hekimî bay Necâeddin Atasagun halkı aşılamaktadır. Doktor, akşamları saat 17 den sonra Lâlelide Tayyare apartmanının 2 nci dairesinin 17 numarasında aşı yapmakta ve davet edildiği mahalle giderek aşı yapmaktadır.

İskele ve istasyonlardaki mallar gelmeğe başladı

İskele ve istasyonlarda bekleyen eşyadan tercihan yiyecek maddelerinin nakledileceğine dair Münaka-lâ Vekâletinden alâkâdarlara icabeden tebligatın yapıldığı yazılmıştır.

Alâkâdar memurların piyasada yaptıkları tetkiklere göre, bu kararın tesiri görülmeye başlamıştır. İskele ve istasyonlarda bekleyen mallar peyderpey şehrimize getirilmektedir. Mıntaka Ticaret müdürlüğü, yeni kararın tatbikinden sonra piyasada hasıl olan yeni vaziyeti ve fiyatları tetkik etmektedir.

Haber aldığımız göre, şehrimize getirilen malların uzun müddet bekletilmiyerek satılması hususunda yakında Ticaret Vekâleti tarafından bir karar verilecektir.

Kurban deri ve barsakları

Her yıl olduğu gibi, bu yıl da kurban deri ve barsakları Hava Kurumu teşkilâtı tarafından toplanarak hasılatı bu Kurumla Kızılay ve Çocuk Esirgeme Kurumları Genel merkezleri arasında paylaşılmaktadır. Kurban bayramı yaklaştığından, deri ve barsakların toplanması için icabeden tedbirler alınmıştır. Halkımızın bu hususta uhtelerine düşen vazifeyi yapacaklarına eminiz.

Bir parmağı ısıarak koparmış!

Muhiddin ve Cafer adlarında iki kişi Tahtakale civarında bir meyhanede rakı içip sarhoş olduktan sonra yolda giderlerken bir kadın meselesinden kavgaya tutuşmuştu. Kavgada Muhiddin, Caferin başparmakını ısıarak dibinden koparmıştı.

Muhiddin, asliye sekizinci ceza mahkemesinde muhakeme edilmiş, bir sene hapsine karar verilmiştir.

Dilsizler apartmanı..

Dünyanın en sessiz en sakın apartmanı..

Dilsiz işaretile anlatılan "mavi ve siyah,, romanı..

Yeryüzünün en garip apartmanı İstanbuldadır. Birçok daireli olan bu apartman dünyanın en sessiz binasıdır. Çünkü bütün kiracılarını dilsiz allele teşkil etmektedir.

Dilsizler cemiyetinin, âzası ve onların alleleri için Aksarayda açtığı büyük yurttan bahsetmek istiyoruz. Birçok dilsiz allelerin barındığı bu kocaman binanın önünden tesadüf geçiyordum. Kapıda sadece işaretile konuşan birkaç dilsiz vatandaş dikkatime çarptı. İçeri girdim. Merdivenlerde işaretlerle konuşanlar... Ve yukarı sahanlıkta gene işaretlerle birbirlerine meramlarını anlatanlar...

Dilsiz allelerin dilli çocukları henüz mektepten dönmedikleri için koca binada gıt yoktu. Rahat, sakın bir yer... İstanbulda, şehir içinde, kafa dinlemek için ancak bu dilsizler apartmanında bir daire tutmak lâzımdır. Ne çare ki bunu yapabilmek için de ancak dilsiz olmak icabeder. Çünkü dillilere, sağır veya kör olmaları burada daire vermiyorlar.

Muhakkak ki bizim memleketteki hayır ve tesanüt cemiyetleri içinde en iyi çalışan ve iş görenlerden biri de bu cemiyettir. Dilsizler 150 lira aylıkla kocaman bir binayı tutmuşlar, burada pek çok dilsiz ve kör vatandaşları barındırmışlardır. Hatta kendi vaziyetlerindeki çocuklar için burada bir mektep de hazırlıyorlar.

Çok misafirperver insanlar olan dilsizlerle himcahmıç dolu bu apartmanımız gezmek hakikaten meraklı bir şey!

Son zamanlarda Dilsizler cemiyeti 14 çift evlendirmiştir. Bunların hepsi dilsiz, sağır veya kördür. Bunların arasında bir çiftin erkeği dilsiz ve kadını kördür. Bu «dilsiz - kör çifti», kendilerini tanıyanlar arasında dünyanın en iyi geçinen kârı kocası olarak meşhurdur. Koca dilsiz ve sağırdır. Cemiyetin de relsidir. B. Süleyman. Kadın çok genç yaşta gözlerini kaybetmiştir. Bu güzel bir tazedir. Kocasına fevkalâde bağlıdır.

Cemiyet reisi B. Süleyman: — Bir kârı kocamın bundan daha iyi geçineceğini ve mesut olacağını tahmin etmiyoruz!.. Fevkalâde iyi anlaşıyoruz, demektir.

Dilsizler apartmanında ayrı ayrı dairelerde yaşayan dilsiz kârı kocaların hemen hepsinin çocukları olmuştur. Ana ve babalar dilsiz olduğu halde doğan çocukların hepsi normaldir... Hıç birinde küçük bir ârıza yoktur.

Dilsizler cemiyeti reisi bu çocuklar hakkında şu meraklı noktayı anlatıyor:

— Bizim allelerimizden doğan dilli çocuklar ancak iki yaşına geldikleri zaman anne ve babalarının sağır ve dilsiz olduklarını anlıyorlar. Ve hayret şayan bir çabuklukla dilsiz işaretlerini öğreniyorlar. Annelerile, babalarile bu suretle konuşuyorlar, ihtiyaçlarını anlatıyorlar. Çocuklar yalnız kendi aralarında dilleri ile konuşuyorlar.

Burada oturan allelerdeki tekmlî kocaların ve zevceleerin dilsiz olduklarını öğrenince sordum:

— Pekî.. Hatta yeni evlendirdiğiniz 14 çift de dilsiz.. İyî amma nasıl kavgâ ediyorunuz?

Dilsizler cemiyeti reisi gülererek öündeki kâğıda sunuları yazdı:

— Dilsizler arasında şimdiye kadar hiç bir kârı - koca kavgasına şahit olmadığımı söylersem bana inanır mısınız?.. Âzaman hayatlarındaki bütün meselelerle hiç meşgul olunuz. En küçük bir mesele cemiyete derhal akseder. Çünkü bütün dilsizler büyük ve tek bir alle gibidirler. Her derterini kendi aralarında konuşurlar. Şimdiye kadar cemiyete bir alle geçimsizliği hakkında küçük bir şikâyet bile yapılmış değildir. Her şey süit ilmandır.. Zannederim ki sizin aranızdaki kavgaların da sebebi «dili» denilen uzuv olsa gerektir.. Bütünün başına gelenlerin, çektiklerinin sebebinin bilirsiniz tabii..

— Sizin dilsizler apartmanı çok rahat olsa gerek..

— Fevkalâde.. Çit yoktur.. Komşularımız da bundan son derece memnundur. Çünkü yeryüzünde muma lazasalar bu derece sessiz komşu bulamazlar.. Biz de onlardan çok memnunuz.. Zira ne kadar gürültü etseler işitmemiz ve rahatsız olmamıza imkân yoktur. Hemen hiç bizim kulağı duymaz..

— Pekî sizin apartmana bir hırsız girse..

— İşte buna imkân yok!.. Çünkü biz geceleri bekliyen hem dilli ve

hem de kulakları gayet iyi işiten bir beğçimiz vardır.. Bu kadar dilsiz bir dilli lâzım değil mi?..

Dilsizler apartmanında gece hayatı..

— Yurtta hayat nasıl geçer? — Fevkalâde zevkî.. Geceleri birbirimize gideriz. Dilsizler arasında tam bir sosyal hayat vardır. Domino, kâğıt ve tombala oynar..

— Tombala mı?.. Tombalay, rakamları nasıl söylersiniz? — Gayet basit.. İşaretle!.. Meselâ 28 rakamı çıktı değil mi? Evvelâ bir 2 işaretini yaparız. Sonra 8 işaretli.. Olur 28.. Lâkin biz bütün oyunlardan ziyade birbirimize hikâyeye, roman veya gördüğümüz bir sinemayı anlatmayı severiz..

— Nasıl?.. El işaretile koskocaman bir roman anlatılabilir mi?..

— Bal gibi!.. Ben bütün okuduğum büyük edebî romanları akşam toplantılarımızda dilsiz ve sağır arkadaşlarıma anlatmışımdır.. Hep işaretle.. Onlara «Mavi ve Siyah» 1, «Çalı Kusu» nu, hattâ «Eylül» gibi kıymetli edebî eserleri işaretle anlatmışım.. Biz bu arada kendi fikirlerimizi göre bir takım tahliller yaparız. Bazan romanı, hikâyeyi tevsî ederiz. Dilsizler hikâyeye anlatmasını olduğu kadar dinlemesini de, daha doğrusu seyretmesini çok severler. Gece toplantılarımız çoğu böyle roman anlatmakla geçer..

10 kör ve 10 dilsiz

— Dilsizlerin aralarında çok iyi geçindiklerini ve hep birlikte eğlenediklerini, gezdiklerini işitiyoruz. Doğru mudur? Müsterek gezintileriniz nasıldır?..

— Biz birbirimize çok düşkünüz. Hele körlerle pek iyi geçiniriz, onlarla merbutiyetimiz fazladır. Meselâ 10 kör, 10 dilsiz köle kola gireriz. Böylece parka, yahut kırlara, başka yerlere gideriz.. Hatta Beyoğluna çıkabiliriz ve sinemaya gideriz. Körler sesli fillme bayırlılar ve pek zevk alırlar. Biz sağırılar ise sesli fillmeden nefret ederiz. Lâkin bir körle beraber bunlara veya tiyatroya gidersek mü-kemmel eğleniriz. Eve dönünce de birbirimize anlamadığımız yerleri anlatırız.

Böyle körlerle dilsizlerin yaptıkları eğlenelere doyum olmaz.. Dilsizlerin sesli fillinden başka bir tek şeyden daha şikâyetleri vardır; o da telefonudur. Bunun için ne cemiyette ve ne de dilsizler pansiyonunda bu âletten bir tane bile yoktur.

Yalnız dilsizler hayatlarında bir kerecik olsun telefonla konuşmadıkları için kendilerini hiç de bedbaht hissetmemektedirler. Hatta aralarında, meşhur Amerikan muharriri Mark Twain gibi telefonu komik bir âlet telâkkî edenler de yok değildir.. Yuartta tek bir radyo vardır. O da gözleri gömyen genç bir kadının, Bn. İsmet'indir. Mamefiş kendisi radyosunu ne kadar açsa ne zevclini ve ne de diğer arkadaşlarını rahatsız etmeye muvaffak olabilir.

Yurdun en alt daireli bekar ve kimsesiz dilsiz, sağır, kör vatandaşlara tahsis olunmuş.. Bunlar burada iş buluncaya kadar yiyip içmekte ve kendilerine cemiyet tarafından bakılmaktadır.

Biraz tahsisatları olsa bu becerikli cemiyette dilsizler lortlar gibi yapıyacaklar.. Amma «paranın gözü görölsün» derler ya..

Hikmet Feridun Es

İzmir'de bir cinayet

İzmir (Akşam) — Burada Pestemalcılarbaşı caddesinde yangın sahasında bir cinayet olmuştur. Gece yarısı başı taşla yarılmış, kan içinde ve baygın halde bir adamın yattığı görülmüştür. Zabıtaca yaralı derhal Memleket hastanesine gönderilmiş, yapılan tahkikatta, kendisinin Arif Ayçar adında biri olduğu tesbit edilmiştir. Hastaneye kaldırılan yaralı, bir müddet sonra ölmüştür. Cinayeti işliyenin, Ruhi adında biri olduğu anlaşılmıştır. Polisler, adresini tesbit ederek evine gittikleri vakit, Ruhiyi kanlı gömleğini ve çamaşırlarını yıkarken yakalamışlardır.

Suçlu, isticvabında, geceleyn tanınmadığı bir şahısla kavgâ ettiğini ve onu yaraladığını söylemiştir. Cinayet tahkikatına müddeiummiliğe devam olunmaktadır. Cinayetin gayri ahlâkî bazı sebeplerden dolayı işlendiği zannediliyor.

Uskumru akını

Balıkhanede perakende 40 kuruşa satıldı

Uskumru akını devam etmektedir. Dün Balıkhaneye getirilen uskumrularla mevsimin rekoru kırılmıştır. Balıkhaneye getirilen iki yüz bin kilo uskumrunun kilosu toptan 20 kuruşa satılmıştır. Dün balık pazarlarında, perakende uskumrunun kilosu 40 kuruşa idi. Havalalar bu şekilde müsait gittiği takdirde uskumru avı devam edecektir. İki yüz bin kilo uskumru dün tamamen şehrin istihlakine harcanmıştır. Kaç zaman-danberi torik balığından bakanlar, balık ihtiyaçlarını uskumru ile gidermektedir.

Torik avı da yapılmaktadır. Balıkhanede satılan torikler bilâhara ihraç edilmek üzere tuzlanmağa gönderilmiştir.

Parti vilâyet kongresi

Parti nahiye ve kaza kongrelerinin bittiğini yazmıştık. 1942 yılı Vilâyet kongresi 22 birincikânun salı günü saat onda Eminönü Halkevi salonunda toplanacaktır.

Esnaf cemiyetleri

Dün hamamcılar ve madenî sanatkarlar cemiyetleri kongreleri toplandı

Hamamcılar cemiyetinin yıllık kongresi dün öğleden sonra Esnaf cemiyetleri merkez binasında yapılmıştır. Riyaset divanı intihabından sonra yıllık rapor okunmuştur. Yıllık raporu okuyan cemiyet reisi, Hamamcılar kooperatifini feshettiklerini teessüfle bildirmiştir. Hamamların, kömür tedarikinde güçlük çektiklerinden ve odunun çekisi 15 liraya çıktığından, birer birer kapandıklarını anlatan reis, bu yüzden kendi hamamını da satmak mecburiyetinde kaldığını söylemiştir. Yapılan hesaba göre, üç çeki odun 48 liraya mal olduğu halde, bu kadar odunla hamamını yakanlar, müsteriden ancak 12 lira alabilmektedir. Kongre, cemiyet idare heyeti azasının hamamcılara kok kömürü tedariki için tekrar teşebbüse geçilmesine karar vererek dağılmıştır.

Dün öğleden evvel toplanan madenî sanatkarlar cemiyeti mensupları, idare heyetini yenilemişlerdir. Toplantıda, üç aydanberi çalışmaya başlayan madenî sanatkarlar kooperatifinin faydalarından bahsedilmiştir. Kooperatif âzalarına kok kömürü, pik demir, potra, makine yağı dağıtmaya başlamıştır. Bilhassa dökmeniler, ihtiyaçları olan kok kömürünü, kooperatifleri vasıtasıyla kolayca tedarik edebilmektedir.

Türk musiki tarihî eserler konseri

Eminönü Halkevinde: Konservatuar tarafından dün akşam Şehir Tiyatrosu Komedi kısmında verilmiş olan Tarihî Türk Musiki tarihî konseri Eminönü Halkevinde de 15 birincikânun salı günü akşamı verilecektir.

Bu suretle Konservatuarın bu konserlerinden İstanbul halkının da kolayca istifadesi düşünülmüş ve her ayın ikinci haftasında birer konser de Halkevi Sosyal Yardım şubesi namına verilmesi temin edilmiştir. Program ayrıca negredilecektir.

KÜÇÜK HABERLER

★ Karısı ile aralarında mevcut bir arsa meselesinde sahte senet tanzim ederek resmi makamları ifğal suçundan maznun Marko, dün birinci ağır ceza mahkemesinde muhakeme edilmiştir. Marko, suçı sabit olduğundan, bir sene ağır hapse mahkûm olmuştur.

★ Fikriye adında on üç yaşlarında bir kız dün Sultanahmette durak hareket eden bir tramvayın basamağına atlamak isterken ayağı takılıp düşmüş, başından ve vücudunun muhtelif yerlerinden ağır surette yaralanmıştır. Fikriye Haseki hastanesinde tedavi altına alınmıştır.

★ Büyükdere kibrît fabrikasında işçi Murtaza, dün büyük bir kütüğü götürürken omuzundan düşürmüştür. Kütük, Murtaza'nın sağ ayağına çarparak kemiklerini parçalamıştır. Yaralı işçi Amerikan hastanesine kaldırılmıştır.

Bir çırpıda

Pazarlık kalktı!

Bu vaka pazarlığın katiyen yasak edildiği İstanbul şehrinde aynen geçmiştir.

Zervevatçı — [Küfeler yüklü eşeğinin arkasında yürürken bağırır] Beyaz lâhana!.. Kamışlı prasa!.. Gül yapraklı ispanak!.. Kök kereviz!.. Haysiyetli havuç.. Maydanöz.. Kışık soğan!..

[Apartmanlardan birinin penceresi açılır. Dışarıya saçları dağınık bir kadın başı uzanır.]

Penceredeki kadın — Zervevatçı.. Zervevatçı!.. Kaça lâhana?..

Zervevatçı — [Eşğini durdurur, yukarıya doğru seslenir] 25!..

Kadın — Ne?.. 25 mi?.. Sen aklını mı kaçırdın?..

— Gel aşağı!.. Lâhanaya bak.. İpek mübarek ipek.. 25 vereceksin amma böyle lâhana yiyeceksin!..

— Çıldırın mı sen?.. Pazarda 17 buçuk kuruşa.. Sen ananın ni-kâhını istiyorsun.. Lâhana da mı Avrupadan geliyor?..

— Eşğini göstererek! Hanım hanım.. Sen biliyor musun o ne yiyor?.. Vallahi günde 10 liraya para demiyor.. Bunun yediğini, sen ben yiyeceğiz..

Penceredeki kadın — [Hafif sinirli] Amaan.. Ben senin eşğini satın alacak değilim ya.. Ne yersesin.. Lâhanayı kaçtan vereceksin, sen onu söyle..

— 25 dedik a..

— 17 buçuktan veriyor musun?.. Üç kilo alacağım!..

— [Pek tuhaf birşey işitiş gibi gülmüseyerek başını iki tarafa sallar] Berekt versin.. İskele-sinde 19 kuruşa satılıyorlar.. 17 buçuğa bulursan bana da haber sal, toptan alırım..

[Katiyen vermiyecekmiş gibi, eşeğinin kaba etine elindeki sos-pasile vurur, yürümeye başlarlar..]

Kadın pencereden seslenir:

— Haydi 20 kuruş olsun..

Zervevatçı cevap vermeğe bile tenezzül etmez, bağırır:

— Beyaz lâhana.. Kamışlı prasa.. Gül yapraklı ispanak!..

[Kadın da katiyen almayacakmış gibi, pencerenin sürgüsünü hızla vurur.]

Zervevatçı — [Sokağın tam köşesinde durur, başını yukarı kaldırarak, kapanan pencereye doğru seslenir] Hanum!.. Hanum!.. Hanum!..

[Bir müddet pencere açılmaz.. Adam eşeğinin başını tutarak devam eder.]

— Hanum!.. Hanum!..

Nihayet açılan pencereden kadının başı uzanır:

— Aman ne var ayol?.. Ne eziyetçî adamsın sen!.. Herkesin iş gücü var.. 17 buçuktan vereceksen alalım işte..

— 22 buçuktan da almaz mısın?..

— Almam..

— Eh haydi sen bilirsin. Benden günah gitti..

— Son fiat 20 dedim işte.. O da kazara ağzımdan çıktı bir kere..

— Hanum.. Dinin! seversen eziyet etme bana..

— Sen bana eziyet ediyorsun ayol..

Ve böylece bir iki daha pencere kapanır açılır, eşek bir iki kere sokağın başına kadar gidip döner. Nihayet 21 kuruştan anlaşılır. Kadın elinde bir bakır tepsi ile kapiya iner. Lâhana tartıldıktan sonra bu sefer de:

— Kesme 60 paramı Allah aşkına.. diye bir 60 para münakaşasıdır başlar..

Kadın:

— Haydi haydi.. Başka sefer çıkarırım.. diye 60 parayı vermeden kapıyı kapat..

Zervevatçı yoluna devam eder. Heride bir apartmandan başka bir kadın lâhana fiatını sorar. Adam şu cevabı verir:

— Lâhana mı?.. 25 kuruşa.. Amma böyle lâhana yiyeceksin..

İşte şu apartmandaki hamma 25 den 3 kilo verdin.. Ne, pahalı mı?.. Bu hayvan ne yiyor biliyor musun hanım.. Günde 15 lira.. Bizde bir söz var.. İki söz yok.. 24 kuruş, otuz dokuz para versen yine olmaz!.. Pazarlık kalktı şimdi!..

Hikmet Feridun Es

Erkek okulları voleybol maçları

Dün Eminönü Halkevi Cinnastik salonunda yapılan Erkek okulları voleybol maçları neticesinde Hayriye lisesi, Pertevniyal lisesini 15-2, 16-14, İstanbul erkek lisesini, Işık lisesini 15-8, 15-10, Yüce Ülkü lisesi İstiklâl lisesini 15-3, 15-9, Boğaziçi lisesi de Darülfâzaka lisesini 16-2, 15-3 yenmişlerdir.

Şehremanetinin ihdasından evvel Şehir varidatı nasıl temin ediliyordu?

Memlekette esaslı surette (ishahat) — hic şüphe yok ki — İhtisap Sultan Mahmut başarmıştır. Yenileriliğin hayatına ve tarifi varlığına nihayet verilmesi, yalnız vatan müdafaasının başlıca vasıtası olan orduyu tensik etmek ve yeni bir ordu teşkil etmek gayesinden iletir gelmiyordu. Türkler, bütün bir tarih boyunca eşsiz kahramanlıkla tanınmış askerî bir millet olduklarından siyasi, iktisadi ve diğer bütün içtimal hareketlerin mihverini hep ordu teşkil ediyordu. Yenilerilik, son asırlarda bozulup tefessül ettikten artık imparatorluğun geniş hudutlarını korumağa muktedir olamadığı gibi içtimal bünyesi yenilerilğe dayanan bütün devlet teşekküllerini tabiatile götürmeğe ve bu yüzden idare mekânizmasının bozulmasına sebep oluyordu.

Su halde, her şeyden evvel, memlekette geniş bir ishahat yapmak lazımdı. Yenileriliğin lâğvından sonra devlet memurlarının, halkın kıyafetinden tutunur da devlet müesseselerine ve milletin düşüncesine kadar görülen değişiklik ve yenilikler; — yeni bir ordu kurulurken — bu büyük askerî teşebbüsün etrafında memlekette geniş bir ishahat başlatılmasına delâlet ediyordu.

Bu ishahatın en canlı ve dikkate şayan vesikası da (İhtisap ağalığı nizamnamesi) teşkil ediyordu. Bu nizamname — bundan evvelki yazılarda işaret ettiğim gibi — bir taraftan yenilerilikten bezen hakı yeni idare tarzına indirmek maksadıyla iktisadi refahı temin etmek için yiyecek, içecek fiatlarını tanzime gayret ederken, diğer taraftan memleketin inzabat işlerini de yeni baştan düzeltmeğe çalışıyordu.

Ancak her yeni ishahatı başara bilmek için her şeyden evvel paraya ihtiyaç vardı. Hususile yeni ordunun ve bu ordu ile beraber yapılacak teşkilâtın masrafları eskiden çok fazla idi. Bu masraflara karşılık gelir kaynakları düşünülürken (İhtisap ağalığı) nizamnamesine konulan yeni hükümler, hep girişilen işlerin başarmasını temin etmek içindi. İhdas edilen bu varidat membarları — sandıldığı gibi — gelişli güzel bulunmuş şeyler değildi. Bunlar, — zamanına göre — ince tetkiklerden geçmiş, memleketin iktisadi, mali kudret ve vaziyeti iyi düşünülerek hesap edilmiş esaslara dayanıyordu. Nitekim — biraz sonra izah edeceğim gibi — sebze ve meyvanın halk gıda-sı bakımındaki ehemmiyetini mevkil göz önüne alarak bundan alınacak resim ve harçlara verilen yeni şekil, hem halkı sebze ve meyva istihlakine teşvik etmek için bu metalaru ucuzlatmak, hem de müstahsilde de şikâyetine nihayet vermek düşüncesinden doğmuştu.

(İhtisap ağalığı nizamnamesi) nin muhtelif maksatlarla tahsil edilecek resim ve harçlara taallük eden bu son kısmı, aynı zamanda bir belediye varidatı mahiyetinde olduğundan — şehremanetinin, daha doğrusu Türkiye'de belediye teşkilâtının ihdasından evvel — şehre ait vazife ve hizmetlerin yapılabilmesi için halkın ne gibi tekalif karşısında kaldığını göstermek de — belediyemizin varidatının azlığı bahis mevzuu olduğu bugünlerde — dikkati çekecek mahiyettedir.

(İhtisap ağalığı nizamnamesi) nin resim ve harçlara taallük eden kısmının başında sebzeçilerle bahçıvanlardan alınacak para bulunuyor. İstanbulda sebze ve meyva yetiştirilenler, ötedenberi, yaz, kış «Tersane-i Amire» emrine bez yüz yardımı amele verirdi. Bu ameleye Tersane-ye tahsis edilen onar para gündelikten başka sebze ve bahçıvanlardan tahsil edilen senede seksen sekiz bin kuruş da dağıtılırdı.

Fakat, sebze ve bahçıvanlar kendilerinden (Tersane-i Amire) için gelişli güzel para alındığını ve hakikî miktarda da bilmediklerini iletir sürerek sebze ve meyva pahalıya satıyorlardı. Nizamname, hem bu şikâyetleri önlemek, hem de sebze ve meyva fiatlarını indirmek için yeni tedbirler aldı: İhtisap ağası, kâhyaları dahil olduğu halde, sebze ve bahçıvanları nezdine çağırır. Her müstahsil, bahçesinin tahammülü de, recesine göre, vereceği para miktarı ve bunun senede dört taksitte ödeneceği ve fazla para istenirse verilmeyeceği bildirilir.

Toplanan bu paralar, (Tersane-i Amire) ye teslim edilecekti. Bu suretle herkes senede vereceği para miktarını bileceğinden sebze ve meyva fiatlarını arttırmağa bir sebep yoktu. Bu tedbir alındıktan sonra her gün İhtisap ağası ve Es'ar nâib sebze ve meyva fiatı koymakla rından narhtan fazlaya satılması menedilecekti.

Bu usul konulduktan sonra (Tersane-i Amire) ye verilen paradan başka — hic bir para verilmeyecekti.

Türkiyede ötedenberi bir (İhtisap rûsumu) mevcuttu. (İhtisap ağalığı nizamnamesi) negredildiği zaman mütehim usulle tahsil edilen bu (İhtisap rûsumu) 38 bin kuruş ihale ediliyordu. Nizamname, evvelâ, İhtisap ağalığı vazifelerinin çoğalmasından dolayı bu rûsumun kâfi gelmeyeceğine işaret

ettikten sonra hem paranın arttırılması, hem de tahsilâtta görülen yolsuzlukların düzeltilmesini muvafık görmüştür.

Vaktiyle yenileriler, muhtelif nam-larla rasgeledikleri kimselerden topladıkları paraları sulstimal ederlerdi. Bu yolsuzluğa meydan verilmeyecek ve alınan resim ihtisap ağalığı-nın zarurî masraflarını karşılayacaktı.

Nizamname, (Kol oğlanları) nin muhtelif suretlerle esnaftan yaptıkları tahsilâtı izah ettikten sonra bütün bu usullere nihayet verildiğini ve muhtesiplerin o zamana kadar kullandıkları cibayet tarzının terk edil-dğini kaydederek yeni konulan resim ve harçları tesbit etmektedir.

Buna göre İstanbulda ne kadar es-nafl dükkânı varsa hepsinin isimle-ri-ni gösteren bir defter tanzim edilecekti.

Evvelce dükkân başma muayyen bir resim alınırdı. Yeni usule nazara-nan, meslek erbabına göre tahsil edilecek resim farklı mahiyette olacaktı. Alınacak paranın miktarı da şöyle tayin edilmişti:

Ekmekçi, fırancacı, bakkal, tül-bentçi, yumurtacı, tütüncü, tömbeki-çi, feşci dükkânlarından, Mısır-çarşısı esnaftan ve bezirhanelerden günde onar, simitçi, kalaycı, çörekçi, kasap, sığır kasabı, kahveci, kebapçı, şekerli, kömürcü, zift yağı, ta-vukçu dükkânlarından beşer, sebze-çi, pamukçu, ipekçi, tuluhaçı, ba-lıkcı, çorapçı, abacı, yağlıcı, kuru kahveci, pırtıcı, helvacı, keresteci, eczacı dükkânlarından dörder, ma-nav, çinici, kumaşçı, çubukçu dükkân-larından üçer, tuzcu, kavukçu, nal-bant, arpacı dükkânlarından birer para resim alınacaktı. Ancak, kâğıt-çı, ayıracı, hırdavatçı, müteahhîp (ya-ni tehipli), boncuğu, eskici esna-ğının büyük kâr yapmadıkları düşü-nülmüş ve bunlar bu resimden istis-na edilmişlerdi. Fakat yukarıda sa-yılanlardan haric kalan esnaftan da münasip birer miktar tahsilât yapı-lacaktı.

Bu paranın tahsiline karşı esnafı için kendi kâhyaları, haftada bir tahsilât yapacaklardı. Çarşı dışında olanlardan da — eskisi gibi — (Kol oğlanları) para toplayacaklar, ancak hic bir sızıltıya meydan verilmeksiz hareket edeceklerdi. Fakat tesbit edilen bu resimden başka hic bir kimsenin esnaftan fazla bir şey al-mıyacağı katı olarak tembih edil-miştir.

Yeni İhtisap resimleri, aynı za-manda Galata ve Üsküdar semtlerine de teslim edilmişti. Bu mail işlerin idaresi — eskisi gibi — İhtisap ağa-sına aitti. Ancak Floride bu işin de-terdar tarafından İstanbul gümrüğü-ne devredilmesi de muvafık görül-üyordu.

Ötedenberi (Tersane-i Amire) tar-fından tahsil edilen palamar (yanı gemi halatı) ağsesinin alınmasına devam edilecekti. Ancak İstanbul İhtisabından (derya) namile mülte-zime verilen paranın hakikî miktarı bilinmeyece kadar palamar ağsesi başkasına ihale edilmeyecekti. Evvel-ce alınan dümen parasile eski ye-niçeri (Elli altı) larile (Kolluk çor-bacı) larının aldıkları İhtisap resim-le-rine mukabil İhtisap ağası İmon, portakal, zift yağı, nohut, dökmec el-ma, kuru üzüm ve salre ile Varna-den gelen kalyaklarla tavuk kafesle-rinden alınacak İhtisap resmi mu-te-dil bir şekle indirilerek bir kuruş-tan beş kuruş kadar tahsil edile-cekti.

İstanbulda gelen zift yağı tulumları-nın her birinden (Elli altı) ların ya-sakçası onar para ve Eminönüne ge-len tavuk kafeslerle erzak kapları-nın beherinden göbek taşı yamağı ile değnekçiler dörder para aldıkları gibi ayrıca İhtisap resmi yerine er-zak da alıyorlardı. Nizamname, il-mana gelen bu kâbi erzakin «rahisli beha» ile, yani ucuz fiatla satılabil-mesi için bütün bu yolsuzluklara ni-hayet vermisi ve evvelce yasakların ahdıkları onar para ile erzak kapla-rından alınan ikiser paranın doğru-dan doğruya İhtisap resmi olarak tahsilini muvafık görmüştür.

Ötedenberi İstanbulda gelen yaş yemliş ve sebze kâfiyeler içinde bu-lunur. Küfe kirası olarak ondalık alınırdı. Bunun fiatları yükselt-me-sinde amil olduğu iletir sürülmüş ve bir aralık sebze ve meyva satışı-nı kütüfş olarak yapılması düşü-nülmüştü. Fakat bunun hem müşkü-lâtı mucl olacağı, hem de vaktinde satılmayan meyva ve sebzelerin çürümeleri ihtimali düşünül-müş olduğundan sebze ve meyvaların gene küfe içinde satılması uygun görü-lmüştür. Fakat İhtisap ağası ve Es'ar nâib her gün fiatları tesbit edecek-ler ve bir paradan fazla küfe pa-rası alınmayarak bunun iki akçesi kü-feceilere verilecek, bir akçesi de İhtisap resmi olarak tahsil edilecek, bu suretle sebze ve meyva fiatlarının artmasına meydan verilmeyecek, mal vürudunda gecikme görülmüşe alâka-darlar giddetle ceza görecektirler.

Nizamnamede gerek meyva ve seb-ze fiatlarının artmaması, gerek ev-velce konulan resim ve harçların mu-tezilli hususundaki hükümler, buna ne derece ehemmiyet verildiğini gös-termektedir.

Mevsim meyvaları:

Nar çok faydalı ve şifalı bir meyvadır

Dünyada mevcut meyvelerin, meyvaların pek çoğu ilkin - Ana-doluda, İranda ve Şark memle-kelelerinde zuhur etmiştir. Nar da önce Anadolu'da görülmüştü. Ondan sonra Arabistan vesair memleketlere yayılmıştı.

Nar, dünyanın en eski bir ye-mişiştir. Hattâ (Tevrat) kitabın-da narın pembelliği ve faydası göz önünde tutularak şairane söylen-miş ne kadar kıbarca sözler var-dır.

İşte bundan dolayı (Kenan ilinde) - Kuduşu şerif çevresinde kibar Musevi kızlarını taysif için (nar çiçeği gibi yanakları var!) derler.

İsrail oğulları nara düşkünlür-ler. Hattâ Hahambaşarın âyin esnasında giydikleri ruhanî elbi-senin, maşlahların üzerine narın resmini tanzim makamında işle-mektedirler.

Osmanlı hükümeti zamanında bazı insanlar (nar çiçeği) ren-ginde kypkırması fesler giyerlerdi. Büyük pirimiz eski Lokman Hekim, Anadolu'daki hastalarına nari uzun müddet ilaç gibi kul-lanmıştı. Nar tanelerini sıkıra-rak karın ve yürek ağrılarına karşı icirirdi.

Mayhoş narın yapılışında (ta-nen) ve ekşilik olduğu cihetle yaların kanını kesmek ve pa-nısmak yapmak için kullanırdı. Nar kökünü kabuklarıyla kurt-ları düşürürdü. Gözün ak tabaka-sında husule gelen pek az kanı, bulanıklığı gidermek için nar su-yu damlatırdı. Burundan gelen kanı kesmek ve nezleyi gidermek için nar suyunu burun içine çek-tirirdi.

Nar hoş giden bir yemiştir. Tatlı nar tanelerinde yüzde 10-12 kadar şeker vardır. Yarım, bir kadar da azot, protein bulun-duğu cihetle vücudumuzu ol-dukça besler. Halkça, avamca es-ki bir itikad vardır. Ve zannede-rim ki millî bir anane haline gel-miştir. Zuhama göre az çok ishah edilecek muhafazakâr olan mil-leter hic bir zaman batmazlar. Nar tanelerinin hic birini yere dü-şürmeden yiyen insan cennetlik olurmuş ve çok sevp da kazan-mış. Bu sözde şihhi bir hikmet ve iktisat fikri olduğuna şüphe yoktur.

Narın terkininde (tanen) ve (mannit) vardır. Oldukça kabız-lık, peklik verir. Sık sık (âdi ishah) olanlara iyi gelir. Ameli ke-ser, karın ağrısını geçirir.

Nar çiçeği (mazi göbeği) ile su-da haşlandıktan sonra içilirse âdi olan ameli daha çabuk keser. Nar çiçeği ve kabuğu ile mazi su-da kaynatılıp süzülükten son-ra ihtikan (lavman) yapılrsa ka-lın barsaktan ve basur memele-lerinden gelen kanı oldukça dur-durur. Eksi nar kabuğu kaynatıl-ıp içilirse âdi olan ishah keser.

Eksi nar tanelerini sıkıp (ko-ruk suyu) ile veyahut biraz sirke ile karıştırdıktan sonra bazı si-vilcelere, ergenliklere sürülürse fayda verir.

Anadoluda (abdest bozan de-nilen bir çeşit barsak kurdu var-dır. Bunlara (serit - kordela — tenya) da derler. Nar ağacı kö-künün taze kabuğunu, kullanır-lar ve 5 - 7 - 8 metre kadar uzun

Esrecler, carıye ve delikanlıları is-tedikleri fiatle satırlar gibi ayrıca da kendi ellerinde bulundukları mü-det için de günde elliser, altmışar para laşe bedeli ile tellâlye de al-makla idler. Nizamname, günlük laşe bedellerini «haddi idtiale ten-zil» ettiği gibi tellâlyenin beşte bir-nin de İhtisap resmi olarak alınması için hüküm koymuştur.

İstanbulun çöpleri (ba beratı Ali) Numan isiminde birine terk edilmiştir. Bu adam, çöpleri parasız olarak topluyor, fakat istediği gibi tasarruf ediyordu. Subaşlık da uhdesinde bulunan Numanın çöpleri toplayan «üzri açık re'aya dükkânlarının bazı-sından», yani müslüman olmayan es-naftan alımıştan, seksen paraya ka-dar «Avala» namile tahsilât yapıp-tı analıymıştı. Bu hareket, berat ah-kâmına muğayır olduğundan elnde-ki berat alınarak subaşlıktan çık-a-rılmış ve bu işin bundan sonra İhtisap ağası tarafından idaresi münasip görülmüştür.

Kavaf, yorgancı ve Bitpazarında-ki esnaf da — diğerleri gibi — ke-file bağlanacaklar, Bitpazarında sa-tılan eşyanın çatıdan çıkarılması İhtisap dairesine sokulacaktır.

Su yollarının, su yollarını boza-rak halka eziyet verdikleri görülmüş-tür. Su Nazırları da bu hallere mü-saheret ederek kaldırımları da bo-

olan kurtları düşürürlerdi. Nar ağacı kökünün taze kabukların-dan üç çeşit (pelletyerin) çıkarıl-maktadır ve hekimler tarafından da tenyalara karşı kullanılmak-tadır. Fakat nar ağacının kökü çok miktarda kullanılsa zarar verir. Bu cihete çok dikkat etmek lazımdır.

Tatlı nar mide ekşimesine iyi gelir. Ekşi ve mayhoş nar istah açar ve mide bozukluğuna şifa verir. Mayhoş, ekşi narın tane-le-rini sıkıp suyunu aldıktan son-ra ilâve olunacak şeker ve su ile şifalı bir limonata yapılmaktadır. Veremlilerin, tifoluların ve başka yüksek ateşlilerin şifası olur.

Nari küçük küçük bölmelere ayıran acı beyaz zarları soyduk-tan sonra tabağa toplanacak ta-nelere toz şeker ilâve ederek ye-mek ne kadar hoştur. Eksi nar tanelerini bir tülbent içine koyup sıkıktan sonra suyunu almalı. Ve yahut taş havan içinde dövü-lerek suyu alınrsa daha kuvvetli olur. Bu suya şeker ilâve ederek şurup yapılsa ateşli hastalar için lüzumunda çok şifalı bir ilaç kazanılmış olur. Bozulmuyarak ve şekerlenmiyerek bütün yıl devam etmesi için şurup tenceresinde ateş-ten indirirken kilo başına bir çorba kaşığı halis ispiroto (alkol) ilâve etmesini unutmamalıdır.

Eski hekimler, nar ağacı kökü-nün kabuklarından biraz alıp iyi suyun içinde 24 saat ıslattıktan sonra süzürler ve yatacakları va-kit bir bardak içerdiler. Bu ilaçla solucanları, barsak kurtlarını dı-şarı atarlardı. Nar ağacının kö-künden çeşit çeşit (ekstre) ler, ilaçlar yaparlardı.

Şimdiki halde bile köylerde çok kullanılmaktadır. Bu ilaç suyu içtikten iki saat sonra iki çorba kaşığı kadar (İngiliz tuzu) içmiş olursanız daha tesirli olacağına şüphe yoktur.

Nar kabuğunda kuvvetli bir boya vardır. Nar kabuklarıyla ma-zı ve soğan kabuğu kaynatılırsa saçları ve kumaşları oldukça kumral yapan bir renk elde edil-miş olur.

Kıbrısın (Karpaj) kazası Bahçeler köyünde çok çahşmak-la çekirdiği yok denecek derecede nar yetiştirmektedirler. Bu narlar Mısırda ve Suriyede çok rağbet görmektedir.

Lokman Hekim

MEVLÛDU ŞERİF

Bir sene evvel vefat eden mütekalit Müşir Kâzım paşa kerimesi ve İsmail Tokgöz refikası merhume

NAZİRE HANİMEFENDİNİN ruhu için kânunuevvelin 12 nci cumartesi günü Teşvikiye camii şerifinde öğle namazını müteakip Hafız Burhan ve arkadaşları tarafından Mevlûd şerifi okunacağından müte-reim dostlarımızın teşrifleri rica olunur.

ŞEHİR TİYATROLARI

Bu akşam Saat 20.30 da Komedi kısmında YE KÜRKÜM YE
Yazan: Robert Menner
Türkçesi: C. Cahit Cem

zulusuna ses çıkarmamak suretile susuz, yolsuz bırakılan halktan menfaat temin ettikleri görülmüştür. Bu-ma mâni olmak için her mecradan ke-mere kadar su yollarının muhafaza-sı ve suyun kesilmemesi maksadile ne kadar su yolcuva ihtiyac varsa o kadar kullanılacak, üst tarafının vazifelerine nihayet verilecek, fakat açıkta kalmaları için başka bir işe verilecektir.

Su yolculukta bırakılanlar da mü-teşelsil kefalete bağlanacaklardır. Su yolcular arasına ecnebler katliyen karışmıyacak, ellerindeki âletlerden başka silâh bulundurmıyacak, kaldırımlar katliyen bozulmıyacak, halktan alınan kaldırım parası, kaldırımın tamamile tamirine sarfedilecektir.

(İhtisap ağalığı nizamnamesi) nin hükümleri bunlardan ibarettir. Gö-rülüyor ki yenileriliğin lâğvından sonra tanzim edilen bu nizamname, memleketin idaresini yoluna koymak ve eski yolsuzluklara nihayet vermek maksadile idari, iktisadi, mali cihet-leri bakımından çok esash ve şümü-lî hükümleri ihtiva etmektedir. Bu nizamname ile hem Asayiş işleri yoluna girmiş, hem geçinmeyi kolay-laştırmak için ihtikâra meydan verilmemiş, hem de gerek devlete, gerek şehir işlerinin idaresine yeni va-ridat membarları temin edilmiştir.

Mustafa Ragıp

Nebatî mahsullerden çıkarılan yağlar

Aynı 15 inci günü akşamına kadar beyanname verilecek

İstanbul Vilâyetinden tebliğ olun-muştur:

1 — Millî Korunma kanununun muaddel 14 üncü maddesinin 3 No. lu fıkrasına müsteniden gerek ken-dilerine ve gerekse başkasına ait ne-batî mahsulleri tâsir veya tasfiye et-mek suretile yağ istihsal eden ve ya-hut pirina yağı imal ediyen, muamele vergisine tabi hakikî ve hükmî şahıslar 393 sayılı kararın 5257 sayılı Resmî Gazetede neşri olan 14/11/1942 tarihinden itibaren istih-sal veya imal ettikleri bildümüm yağları her ay sonu vaziyetlerine göre müteakip ayın ilk on beş günü zarfında mahallin en büyük mülkiye memuruna makbuz mukabilinde ve-recekleri bir beyanname ile bildir-meğe mecbur tutulmuşlardır.

2 — İki hüsha olarak verilecek beyannameler derci mecburi husu-sar şunlardır:

(A) Nebatî yağ istihsal veya pi-rina yağı imal eden veya edenlerin ticarî ünvanı veya öz ve soyadı, ikametgâh adresi,

(B) İstihsal ve imal vasıtalarının bulunduğu mahal veya mahallerin sarîh adresleri ve bunların tâsirha-ne, fabrika gibi vasıfları,

(C) İstihsal olunan yağların ve yapılan pirina yağlarının cins ve ne-vilerine göre ayrı miktarları ve bunların %15 leri,

(Ç) Bu yağların kime veya kim-le-re ait bulunduğuna.

3 — Birinci madde mucibince beyana tabi tutulmuş olan zeytin-yagları ile pirina ve pamuk yağları-nın %15 lerine 393 sayılı kararda yazılı değer fiatlarının tediyesi mu-kabilinde hükümetçe satın alınmak üzere el konulmuştur.

4 — 393 sayılı kararın neşri ta-rihinden şimdye kadar yuandaki tarifât dairesinde cinsleri gösterilen yağların beyannamelerini henüz ver-memiş olanların bu aynı 15 inci gün akşamına kadar mahallin en bü-yük mülkiye memuruna tevdi eyle-meleri lüzumu tebliğ olunur.

MÜHİM BİR KONFERANS
Bugün saat 18) de Eminönü Hal-kevinde Ord. Prof. Dr. Akil Muhtar Özden, (XV, XVI, XVII, inci asırlar-da Paristeki ve bizdeki tip tahsil, sonra neden geri kaldık) mevzuu bir konferans verecektir.

Giriş serbestir.

Günün... Haftanın en büyük neşe ve müzik bayramı
BU AKŞAM LALE SİNEMASINDA

Sesleri bir harika... Kudretleri eşsiz bir zafer... Yarattıkları film büyük bir şaheser olan Amerikanın 3 meşhur Radyo Yıldızı
MARY MARTIN — CONNIE BOSWELL
DON AMECHE tek bir filmde birleşti

SEVDA BUSESİ

Müziğin şerefi... Aşkın zaferi... Kudretin en parlak eseridir.
DİKKAT: Kapıdan dönmek için çok az kalan numaralı yerlerin erkenden kapatılması rica olunur. Tel: 43595

Bu akşam
Saat 21 de
İPEK SİNEMASINDA

ROMEO ve JÜLIET

Dillere destan olmuş bir aşk Romanı... Sevenlerin ve ızdırıp çekenlerin Romanı... Şimdye kadar dülmize çevrilen eserlerin en mükemmeli.
Oynayanlar:

NORMA SHEARER - LESLIE HOWARD

MIAMİDE MEHTAP

BETTY GRABBLE — DON AMECHE
ROBERT CUMMINGS

Bu Akşam SARA Y sinemasında

KILDAR'ın meşhur seri filmlerinin en güzeli... Aşk ve Vazife meselesini iletirye süren kuvvetli bir mevzu... İlimden evvel saadet mevzuu bahis olablir mi?..
Bir insan hayatının kıymeti nedir?

Lews Ayres — Lionel Barrymore
Laraine Day — Robert Young

gibi 4 büyük ve dehakâr San'atkarın yarattıkları

DOKTOR KILDAR ŞÜPHELENİYOR !...

emsalsiz filminde takdir nazarlarıyla seyredeceksiniz.

Konya'da

Yiyecek fiatleri mühim surette düştü

Konya'da çıkan Babalık gazete-sinde okuduğumuza göre, Konya'da yiyecek fiatleri düşmektedir. Belediyenin on beş gün evvel kararlaştır-dığı fiatlerle şimdiki fiatler arasında mühim farklar vardır. Evvelce Ed'ne malı âyarında beyaz peynirin ki-loosu 150 - 175 di, şimdi 130-150 dir. En iyi cins bulgurun âzami satış fiatı 70, fasulye 50 - 55, nohut 55 - 60, mercimek 60-70, patates 20-27, havuç 10-12, prasa ve ispanak 10-18, lâhana 10, koyun eti 100, keçi 80, sığır 60-70, kuyruk yağı 250, iç yağı 160 kuruşadır. Pekmeç 180 den 140 kuruşa düşmüştür. Sadeyağ fiati de düşmektedir.

Ekmek fiati

Babalık gazetesinin yazdığına göre Konya'da has ekmek çikanlarak serbes satılmaktadır. Karnesiz olarak has ekmeğin 600 gramı 45, esmer ekmeğin 40 kuruştur.

Eminönü Halkevinde:

4/12/942 cuma günü Spor şubesi komitesinin noksan âzalarının seçimi için yapılan toplantıda ekseriyet ha-sıl olmadıgından bu intihap 11/12/1942 cuma günü saat 18 e bırakılmış-tır. O gün ve saatte bu şubeye kayıtlı âzaların Evimil salonunda hazır bu-lunmaları rica olunur.

İRTİHAL

Şehit Hatip Ömer Naci'nin refika-sı, Haricîye memurlarından Hikmet Naci'nin annesi, matbuat umum mü-dür muavini İzzettin Tuğrul Nişaba-yın kayın validesi, Kayseri hastaha-nesi mütehassıslardan Arif Suzen'in teyzesi, İhtisaplar İstanbul bağ müdür muavini Cevad Emecen'in ve Valide Bağı Prevantoryomu müte-hassıslarından Ali Rıza İkiz'in yen-geleri Emine Naci Hatibin Ankarada vefat ettiği teessürle haber alınmış-tır. Kederli aliesine taziyetlerimizi sunar ve merhumeye Allahtan rah-met dileriz.

MODA

Bugünkü Model kılığında Peş-teden 400 tane orijinal Kroki ge-tirtmeğe muvaffak olduğumu sa-yın müşterilerine saygılarıle bildirir.

KADIN TERZİSİ M. SADRI

Beyoğlu, Galatasaray C. K. M. karsısında Sahne sokak 11 No. lu
Gülen Ap. kat 1

Geveze Toplar..

1939 yılında çıkan gazetelerin serlevhalarına bakarsanız garip bir şey dikkatinize çarpar. Hemen bütün dünya gazetelerinde kocaman harflerle yazılmış, şu tarzda cümleler görürsünüz. «Toplar konuşmak üzere!», «Toplar konuşacak mı? «Söz topa mı kaldı?», «Toplar dile gelmek üzeredir!»...

Evet, o yıl, bütün bir yaz — garip bir politika edebiyatı ile — dillerde dolayan cümleler bu idi. Herkes topun konuşacağı, topun dile geleceği, topun söz söyleyeceği anı sonsuz bir merak ve heyecanla bekliyordu. Sfenks'in konuşması bile bu kadar alâka uyanırdı. Çünkü top Sfenks'den daha esrarlı görünüyordu.

İnsanlar böyle meraktan çatlıken topar, tuncan, demirden süktüleri ile vakur, korkunç duruyorlardı.

Hentiz susuyorlardı. Bir gün nihayet:

— Söz topun!.. dediler.

Herkes heyecanlı onların karanlık, yuvrak ağzlarına baktı. İşte nihayet topar konuşacaktı. Bakalım ne diyecekler?.. Demirden gırtlaklar, namlular hırlıyordu. Toplar dile geldi.. Onların sözlerinin çabuk biteceği sanılıyordu. 939 da konuştular. 940 da konuştular. 941 de konuştular. 942 bitiyor halâ toparlar konuşmaktadırlar. Söyle babam söyle.. Lafsları bitmiyor.. Ne geveze, ne çenesi düşük toparlar bunlar!.. Susmak bilmiyorlar!.. Top değil «kâseî fağfur»!.. Beş para ver soylet, sonra susturabilirsin sustur.. İhtiyar küre 939 dan beri konuş ve kendisine bitmiyen kurt masalı anlatan bu geveze toparla söyle sertlene hakkıdır.

— Bu ne uzun konuşmak. Hay çenem pırtı!.. Söz gümtüşse süktü altındır canım.. Sus artık.. — H:

Bağ, bahçe ve ev ziraatı

Ağaç dikimi zamanıdır

Ağaçların dikim zamanı gelmiştir. Daha ziyade süs ağaçlarını şimdiden dikiyorsunuz. Meyva ağaçlarından da terbiyen elma, armut, badem, erik, ayva ağaçlarını erken dikiyorsunuz. Kayısı, şeftali, kiraz, vişneleri biraz daha sonraları dikmek daha muvafıktır. İncir, dut, ceviz, fındık fidanlarını marta kadar dikiyorsunuz. Çok soğuk ve karlı olan yerlerde fidanların hepsini ya erken, yani bir ay evvelinden dikmiş bulunmalı veya martta havalara açmağa başlayınca dikielidir.

Topraklı olarak çıkarılacak fidanları nisanın ortalarına kadar dikiyorsunuz. Eğer yerinizi hazırlanmış ve fidanları da kolaylıkla tedarik edebilirsiniz, çam sınıfı fidanlarını derhal dikmeğe başlayabilirsiniz. Çünkü bu mevsimde çamlar dahi uyku halinde bulunuyorlar. Yapraklarını dökmeyen bütün süs fidanlarını şimdiden yerlerini değiştirebilirsiniz. Yalnız bunların mümkün mertebe topraklı olarak çıkarılması ve toprağıla dikilmesi şarttır. Şayet yapraklarını dökmüş cinlerin yerlerini değiştirmek istiyorsanız, bunları topraksız olarak çıkarıp dikersiniz. Dikilecek her hangi cins fidan olursa olsun, rüzgârlardan sallanmaması için her birini mutlak surette birer sırık ile veya kazıkla toprağıla tespit etmeği unutmamalısınız.

Bu mevsimde karanfil açar mı?

Karanfil rutubetten, fazla yağmurdan korkar. Karanfilin bol çiçek açması için çok havadar, rutubetsiz ve güneşli bir yerde yetiştirilmelidir. Bundan dolayı teşrinlerden sonra artık açıkta yetiştirilen karanfiller çiçeklerini açamazlar. Kışın karanfillere çiçek açtırmak için daha yazdan tenekelere içine karanfil dikiyerek hazırlamak lazım gelir. Tenekede veya sakı içine dikilmiş olan karanfil fidanlarının yazın çiçek vermesi için budanmasına itina olunur. Budanmış ve şekil aldırılmış fidanları tenekede veya sakı ile ilkin ısıtılmıyan limonluk gibi camekânlara almalıdır. Burada diğer limonluk fidanları gibi bakılacak karanfiller havalar soğuduğu zaman camekânları azar azar ısıtmalı ve bu suretle fidanların gonca yapmaları için faaliyete geçmeleri temin edilmelidir.

Camekânda bulundurulacak karanfil fidanlarını dikkatle sulamak lazımdır. Çünkü çok su, sakılardaki karanfilleri bozabilir. Sıcak ser içinde de karanfillere çiçek açtırılabilir. Yalnız böyle serlerin hararet derecesi 20 yi geçmemelidir. Bu dereceden fazlası fidanların uzun sap, fakat buna mukabil küçük çiçek açmalarına sebep olur.

Lagerstroemia çeşitleri

Tevfik Ali Çınar'a cevap:

Bu güzel ağaç hakkında bir okuyucumuza cevap vermiştik. Bizden, memleketimizde kaç çeşidi olduğunu sormuştunuz. Yabancı bir ad olmasından dolayı ismi terip hatasıle diziştir. Lagerstroemia'yı mektubunuzun son satırlarında siz bile yanlış yazmışsınız. Mamafih bu ağaç hakkında elimizdeki malumat maksadı izah kâfi derecededir. Asıl sorulan mevcut iki çeşidi ki, bu hususta okuyucumuz tenvir edilmelidir. Her halde alâkanıza teşekkür ederiz.

Buhuru Meryem nedir?

Ötedenberi Buhuru Meryem adı ile tanınmış olan soğanlı çiçek son birkaç senedenberi fennî adı ile satılmaktadır. Buna Sıklamen denir. Sıklamenlerin melez ve (İran), yani (Perse) menşeli olanları en makbûlleridir. Renk itibarıyla beyaz, açık erguvanî, kenarı dantelâli pembe, kırmızması olan çeşitleri moda olan çiçeklerdendir. Bunlar sakı ile satıldığı için salon nebatlarındandır. Dört beş senelik bir soğan 2 - 3 ay mütemadiyen çiçek verir. Bir soğanın 15 - 35 çiçek açtığı vakidir. Bakımı'da zor değildir. Yalnız çok sıcak ve soğuktan korkar. Bunun için sobadan veya kaloriferden uzak, pencere kenarında güneş görebilecek bir yerde tutmak lazımdır.

CEVAPLARIMIZ:

Sim, zerenin dikilme zamanı?

Kadıköyünde bayan Perihan'a cevap: Sim denilen beyaz renkli ve soğanlı olan çiçeklerin hepsi zeren cinsî olan soğanlı çiçeklerdir. Bunların beyaz, sarımtırak, sarı, portakalî ve benekli olanları vardır. Bunların asıl ismi (nerkis) tir. Bizde nerkis adını portakal renginde çiçek açan ve papatya familyasından olan bir çiçeğe vermişlerdir. Fakat yanlışlır. Asıl nerkis, sim dedikleri zerenlerdir. Bunların çiçekleri açmıştı. Bu açılan çiçekler temmuzun ortalarında ve ya sonlarına doğru dikilen soğanların verdikleri çiçeklerdir.

Soğanlar dikilince bol sulanır ve üstlerine hasır örtülerek yapıları iyi büyüyünceye kadar (eylül ortalarına kadar) örtülü bırakılır. Yalnız arasında sulamak için açılır. Bu suretle yapraklanmış olan soğanlar sonbahar günlerinde çiçeklenir ve sonbaharın sonuna kadar bu suretle çiçek verirler.

Ravend otu nedir?

Üsküdar'da Cevdet Senai'ye cevap:

Sorduğunuz otun ismi raven değil, ravend'dir. Bu nebat ravendiye familyasındandır. Buna polygonum derler. Memleketimizde muhtelif bölgelerde yetişir. Bu nebatın dalları köşelidir. Süs nebatı olarak kullanılmaz. Doktorlukta kullanılır. Bunun tohumlarını veya kurutulmuş olan dallarını sarılık hastalığına karşı kullanırlar.

Beşiktaşta ressam Nuri Cansever'e cevap:

Azalea denilen aceylanın yetiştirilmesi için tohum kullanılmaz. Bu fidanların çekik ile yetiştirilir. Mamafih yeni çeşitler elde etmek için Avrupada tohumlarını kullanırlarsa da; bizde bu usulü tatbik için ne tohum bulmak kabildir, ne de ona lâzım olacak sıcak ser ve diğer vesatili bulmak mümkündür. Çelik, ilik camekânda yapıldığı için, ona göre tecrübe etmelisiniz.

Geçen ve bu seneki Sovyet taarruzları ile Alman müdafaası

Yazan: M. Şevki Yazman

larını akamete uğrattığını överek anlatıyordu.

Müdafaa mevzilerini bu tarzda yapmak her türlü taarruzu kökünden kurmuş bulunmak demek değildir. Müdafaa ve taarruz hareketleri de herşeyden evvel bu müdafaa ve taarruzu yapan kıtaların kabiliyetine bağlıdır. Nete-kim bu çeşit bir müdafaa mevziinin en mükemmel nümunesi olan Sivastopol müdafaasını Almanlar, biraz fazla uğraşmak ve fazla zayıfat vermekle beraber, pekâlâ düşürebilmişlerdir. Sovyetler de Almanların Sivastopol ötündeki fedakârlık ve kabiliyetlerini gösterdikleri yerlerde onlar da çetin olmakla beraber bu çeşit mevzileri düşürebilirler.

Buraya kadar olan araştırmalar gösteriyor ki gerek Sovyet taarruzlarında, gerekse tahkimata

ve iyice yerleşmeğe vakit bulmalarından dolayı Alman müdafaasında aynı tekâmüller vardır, neticelerinin de bu kiş dahi geçen seneye benzemesi, yani Sovyetlerin geçen seneye nazaran biraz fazla ilerlemekle beraber umumi hat üzerinde durdurulmaları en fazla ihtimal dahilinde olan bir haldir. Manevî veya silâha taalluk eden bir üstünlük meydana gelmedikçe bunu böyle kabul etmek, galiba en doğru bir hareket olur.

Önümüzdeki yaz taarruzlarına gelince; Almanlar ve müttefikleri geçen yaz muzaffer olmak için imkân dahilinde olan bütün kuvvetlerini terazinin kefesine atmış bulunduklarına, Sovyetlerin ise daha hâlâ gerilerinde hepsi seferber edilmemiş 120 milyonluk bir kütleye ve ayrıca tesirleri git-tikçe artan Müttefiklere (İngiliz ve Amerikalılar) malik olması haline nazaran muvaffakiyet şansı daha ziyade Sovyet tarafına geçmiş görünüyör.

DÜNYADA NELER OLDU?

İngiltere'de iki karılı kocalar çoğalmış

İngiltere'de iki karılı kocalar çoğalmış, yalnız Hampshire mahkemesinde 13 iki karılı koca muhakeme ediliyormuş. Gazeteler bu mesele ile uzun uzadıya meşgul olarak sebebini, alınması lâzım gelen tedbirleri araştırıyorlar.

Birinci sebep İngiltere'de evlenme işinin çok sade ve kolay ol-

masıdır. Harb dolayısıyla ailelerinden ayrılarak başka yerlere gitmeğe mecbur kalan birçok kimseler bu kolaylıktan istifade ederek gittikleri yerde evleniyorlar.

İki karılı kocalar bir seneden üç seneye kadar hapis cezasına mahkûm ediliyorlar.

Kuraklık kalkacak, Avrupanın ik'imi değişecek

Dr. Jouman adında bir Alman fen adamı Der Deutsche Volkswirt gazetesinde yazdığı bir makalede Avrupa'nın iklimini tamamen değiştirmek için bir plan teklif ediyor. Alman fen adamı diyor ki: «— Avrupada mahsul ekserisi havaların fenalığı yüzünden iyi olmuyor. Şiddetli bir kış kurak-bir yaz tatbik ediyor. Yapılacak şey yağmurların ilkbaharda yağmasını temin etmektir. Bu imkânsız değildir. Yalnız bütün Avrupa milletlerinin elele vererek birlikte çalışmaları lazımdır.»

Dr. Jouman'ın ilk teklifi ağaçsız yerlerde ağaç yetiştirilmesidir. Bu sayede yağmurlar ve yer

altında su akışları intizama girecektir.

Yapılacak ikinci şey de İngiltere ile Fransa arasındaki Calais boğazının genişletilmesi, Danimarka ile Avrupa kıtası arasında bir boğaz açılmasıdır. Bu boğaz sayesinde Gulf Stream denilen sıcak su ceryanı Baltik denizine girecek ve buranın havası daha mutedil olacaktır. Tabii bu deniz artık buz tutmayacaktır. Bunun için büyük masrafa ihtiyacı vardır. Fakat Alman fen adamı sarfedilecek paranın bir iki senelik fena mahsulün sebep olduğu zararı geçmiyeceğini tahmin ediyor.

Üniversiteli kız'lar vagon temizliyorlar

Almaniyada Freiburg üniversitesinde kız talebe, sekiz hafta sömestr tatillerinde İstasyonlarda vagonları temizliyorlar. Bu sayede vagonlarda asıl temizleyici amele kadınlar, dört haftalık mezuviyet olarak dinlenebilmektedirler.

Mektedir kızları sabah erkenden süpürge, toz, tahta bez ve kürekle mücehhez olarak vagonları süpürmekte, vagon pencerelerini, camlarını, tahtalarını silip yıkamaktadırlar. Bir tren olsa kolay. Fakat birkaç saat sonra gelen başka trenler de üniversiteli kızların eline temizlemeğe terkediliyor.

Freiburg İstasyonunda yaşlı bir makinist hayatla dolu bu ça-

lışkan genç kızların arı gibi çalışıklarını görünce iftihar etmekte kızların iş arasında birbirlerine yaptıkları şakaları seyretilmektedir. Kızlar arasında tembellik asla yoktur.

Avrupanın diğer memleketlerinde de kız talebelerin kır işlerinde, okullarda temizlik işlerinde çalıştıkları nadir değildir. Hatta Bulgaristanda her sene bahar mevsiminde ayrılan mesal haftasında erkek talebe, öğretmenlerinin nezareti altında binlerce fidan dikerken kız talebe de boş durmaz, yeni dikilen bu fidanları sular ve yahut ta erkek arkadaşları fidan dikimi işinde kırdı, bayırda çalışırken mekteplerinde sınıf odalarını yıkamak, silmek, temizlemekle uğraşırlar.

Sökülüp taşınan evler

İşveç'in hudutlarında inşa edilen sökülüp kaldırılabilen müteharrik ahşap evler çok elverişli ve içerdikleri de kışın sıcak olmaktadır. Bu tür evler, 1943 yılında toplanacak 25,000 kura eradi için de hazırlanacaktır. Ekserisi böyle evler harben hara-

beye dönmüş yerlerde kurulmaktadır. 1939 - 1940 harbinden sonra Finlandiya'ya hediye olarak İşveç'ten böyle 2000 ev gönderilmiş, parçalar halinde gelen bu evler bombardımandan yıkılan yerlerde kurulmuştur.

Spirtizm kurbanı

Geçen pek çok olmuştur ki Fransız müteakit öğretmenlerinden bayan Luiza Lubradon kendisini kötü ruhlar takibediyor sanmış ve spirtizm kurbanı olarak hayattan gömüştür! Üç senedenberi bu bedbâht kadın, fena ruhlar içeri girmeşin diye içtenden oda kapıları önüne eşyala-

rını yığarak barikadlar kuruyormuş ve pencereyi bile açmaktan çekiniyormuş. Nihayet İtalye çağırılarak güçlükle barikadlar bertaraf edilerek biçare kadın kaldırılmış, fakat hastanede ölmüştür. İskelete dönen cesedinin ağırlığı 25 kilogramı geçmiyormuş.

Kaçırarak

Birçok çeşitleri vardır. Allah korusun, hepsi de üzücü, sulacı şeylerdir. Şu sırada kaçırarak yaşayabilenler de parmada göş terilecek kadar azdır. Hepimiz hergün birkaç defa kaçırıyoruz. Meselâ, işinize yetişmek için pa-tonun bir kolunu kapı dışında giyerek erkenden tramvay durağına koşuyorsunuz. Oh... etrafta sizden başka yolcu yok. Tramvaya rahat rahat bineceksiniz. İşte, o da geliyor... Binmeğe hazırlanıyor-sunuz. Fakat, vatman yüzüne bile bakmadan bütün hızla önünüzden savuşup gidiyor. Hiddetle haykırıyorsunuz:

— Niçin durmadı?.. — Önünüzde gülmüşle kaldırımdan geçen sücû gülümsüyor — Burada durak yok, bayım!.. — Yahu, dün sabah buradan bindim ben.

— O dün sabahki bayım. Yirmi dört saat içinde dünyanın altı üstüne geldiği bir devirde dünden bugüne kadar tramvay istasyonu yerinde durur mu? Değiştirmişlerdir.

— Peki, nereye gitti?.. — Oramı ben de bilemem. Bir az bekle, müvezziler geçerse bir gazete alr da ilânlara bakıp öğrenirsin.

Yeni durak yerini buluncaya kadar birkaç tramvay kaçtığı gibi, dairede imza zamanını da kaçırıyorsunuz ve tabii, defter ortadan kalkıyor.

Şehrin muhtelif semtlerine asılan umumi saatlere bakarak yola çıkarsanız vay halinize!.. Tramvayın ön sahanlığında tepine tepine:

— Aman vatmançığım!.. Gözünü seveyim, biraz hızlı sür. Yoksa kaçırıyorum.

Diye ne kadar telâş etseniz nafie. Vapur veya treni kaçır-mak muhakkaktır.

Kalabalık bir tramvayda acı bir kadın çığlığı:

— Eyvaaaah... Kaçırđm. Val-lâhi şimdi kaçtı.

— Yankesici mi?.. — Ah, keşke yankesici olsaydı! Polise haber verir, yakalattırdım. Beş lirahk çorabı kaçırđm.

Genç bayan etraftakileri sıkıştırarak yerini genişletip eğiliyor. Hafif pembe boya gibi bacağına yapışan çorabın yamndaki ince çizgiye bakıp içini çekiyor ve manikürlü parmağının ucunu tükürükleyip ilimik yerlerine bastırıyor. Beş liranın gittiğine mi yansın, kaçık çorapla dolaştığına mı?

Sokakta bir dostunuza rastlıyorsunuz. Kaşlar çatık, cehre ask. Selâm verirken derin derin soluyor. Merak ediyorsunuz:

— Geçmiş olsun. Hasta mısın? — Sorma halini. Kaçırđm. Hem bu defa tamamille kaçırđm.

— Allah muhafaza etsin.

— Benim muhafaza edemediğim şey Allah ne yap-sın azizim? Senin anlyacağım, ipin ucunu kaçırđm. Ayın ilk haftasında cebimdeki para suyunu çekiyor. Bu gidişle, senin zannettiğin şekilde kaçırđmamız da pek yakın.

Az zararlı birçok kaçırđmalar daha vardır. Fakat, en kötüsü akıl kanaryasını yuvasından kaçır-maktır. Mermer çekmecedan daha kuvvetli kafa tasının içinden nasıl da kaçıyor bilmem. Hem öyle kaçıyor ki, sahibi bile yokluğunun farkına varamıyor. Asıl garibi; başka türlü kaçırđmaları herkese söyleyip dert yandırmış halde, hiç kimse akıl kanaryasını kaçırđmı kabul etmez. Birçok zavallıları, kaçırđmış diye B. Mazhar Osman'ın koğuşlarına dolduruyoruz. Bir de onlara sor-sanız:

— Bizim kaçırđığımız birşey yoktur. Asıl anadan doğma kaçık sizsiniz.

Derler. Onların iddiaları mı doğru, bizimki mi? Orası da pek belli değil ya!..

Cemal Refik

İzmir'de âzamî kâr hadleri

İzmir (Akşam) — İzmir Belediye Daimî encümeni, muhtelif gıda maddeleri perakende ve toptan satışlarında âzamî kâr hadlerini tesbit etmiştir. Muhtelif maddelerde toptancılar için âzamî kâr haddi yüzde 5, perakendeciler için yüzde 10 kabul edilmiştir. Bir maddenin hakikî fiatı, borsada ilk satılış fiatıdır. Sabuna henüz kâr haddi tesbit edilmemiştir.

TURAL Ökstririk İİAcı

HER AKŞAM
BİR HİKÂYE

KOMŞU

Evlerimiz yanyana idi ve balkonlarımız sinema yıldızlarının senede on buçuk ay denize girdikleri meşhur Santa Monica plajına bakıyordu.

Ara sıra bitişik komşularını görüyordum. Erkek alabildiğine iri yarı, kocaman burunlu, fincan biçimindeki gözleri dışarıya fırlamış, oldukça kırık, fakat babacan bir adamdı. Kadın, kocasından çok gençti. Feykâlâde zayıftı ve gayet sinirli bir mahallâde benziyordu. Fakat tuvaletine de pek ziyade düşkündü. Sağlarını plâtin rengine boyamıştı. Evin içinde dudakları ruhsuz, kirpikleri rîmel-siz adım atmazdı.

California'nın sıcak gecelerinden biri idi. Evin içinde bütün pencereleri açmış, öyle oturuyorduk. Gece epeyce ilerlemişti. Dışarıda asfalt üzerinde kayan otomobillerin muntazam ve ardı arkası kesilmeyen hışırtısından başka bir şey işitilmiyordu.

Birdenbire yanımdaki evin balkonunda oldukça yüksek sesle bir münâkaşa başladı. Erkek:

— Pekî amma... Ne olur sevgilim?.. Bahim benim!.. Müsaade et işte!

Kadın bu sözlerle tek kelime ile cevap veriyordu:

— Hayır!..

— Fakat ne çıkar?.. Beni o kadar sevdiğini olacağını ki...

— Olmaz!!..

— Yapma işte... Müsaade et... Haydi benim güzel gözüm!..

— İmkânsız!

Ne idi bu münâkaşa acaba!.. Nihayet iş anlaşıldı. Erkek maksadının ne olduğunu söyledi:

— Bir kadehecik!.. Yalnız bir kadehecik içinceğim!.. İste bu kadar..

Kadın birdenbire kızdı. Köpürdü:

— Beni sinirlendirmekten utanmıyorsun sen?.. İçtiğin yetmişim mi?.. Şimdi şişeleri başında paramparça ederim!..

Bundan sonra kadının sözlerini işitmez olduk. Yalnız bir takım şangırılartan başladı. Kırılan cam eşyanın acı gürültüsü gecenin sessizliği içinde perde perde yükseliyordu. Arasıra erkekçe:

— Vazgeçtim Bahim!.. Vazgeçtim sevgilim, vazgeçtim çiğirimin köşesini!..

Gibi sözlerle yalvardığını işitiyorduk..

Lâkin kadın dehşetli şıret, edepsizdi. Yatağına çekilken: «Dünyada ne erkekler ve ne kadınlar var!» diyordu.

Bundan sonra sık sık aynı tarzda gürültüler işitiyorduk. Kadın kızıyor, köpürüyor, kırıyor, döküyor, kocasını bir takım eşya yağmuruyla tutuyor, onu ciyak ciyak bağırtıyordu.

Zalim ve sinirli bir kadının pençesinde inim inim inliyen bu sorderece kılıbık erkeğe hem acıyor, hem de kızılıyordu.

İşte bugünlük büyük bir sinema stüdyosuna gidiyordum. Beni bir salon gibi yere aldılar. Burası incecik tülden salıvalı, acayip kıyafetli, yarı çıplak bir takım genç ve güzel kadınlarla dolu idi. Kimi nargile içiyor, kimi uda benziyen acayip ve tamamille uydurmayon bir çalgı çalıyordu.

Sordum:

— Bir şark filmini çevriliyor!.. Burası Afrika'da bir şehir.. Bir saray.. Bu kadınların hepsi «şeyh» in cariyele, odalıları, gözdeleleri..

— Ya... Şeyh nerede?..

Tâ ilerde projektörlerin arkasından ayakta duran iri yarı, izbandut gibi bir adamı gösterdiler:

— İşte şeyh!.. Bu filmin ismi «400 karılı şeyh» tir..

— Amma yaptınız ha... Şu şeyh ile bir görüşelim bakalım!..

— Geliniz sizi tanıştıralım..

Şeyhe yaklaştık. Adamın kafasında kocaman, fakat gayet acayip bir kavuk vardı. Bunun üzerinde en küçüğü ceviz kadar renk renk bir takım taşlar parlıyordu. Şeyhin parmakları yüzükten görünmüyordu.

Çöllerin hâkimi çitir çitir Amerikan çıkleti çıgıyordu. Yüzüne bakınca şaşırımdım. Ben bu şeyli tanıyordum amma nereden?.. Cehrest bana katien yabancı değildi. Fakat onunla nereden tanıştık?

Nihayet buldum. Bu benim bitişik komşumdur. Her gece karısından dayak yiyen, başına şişeler, bardaklar, kadehler fırlatıldığı: «Güzelim.. Bahim» diye yalvaran kılıbık komşum!..

Onu bana takdim ederlerken şöyle demişlerdi:

— Bu sanatkar «Afrikalı şeyh» rolleri için biçilmiş kaftandır. Âdetâ şeyh olmak için yaratılmış bir adam!..

21 senedenberi bu rollerde oynar. «Şeyhin torunu», «Şeyhin kardeşi», «Şeyhin gözdesi», «Şeyhin aşkı», «Şeyh Murat» gibi birçok güzel filmler çevirmiştir. Zaten Hollivutta sanatkarların çoğu bir takım rollerde ihtisas peyda etmişlerdir. Meselâ kimi mükemmel sarhoş olur, kimi: «Çıplak vahşi adam» rollerinde birincidir..

Şeyh filmlerinde, harem, çöl ve Afrika sarayları hayatına dair eserlerde bu zatın da üstüne yoktur.

Biz böyle konuşurken filmin hazırlanan sahnesinin çekilmesine başladılar. «400 karılı şeyh» mağara deliğini andıran acayip bir kapıdan içeriye, haremine girdi. Elinde uzun bir kamçı vardı. Kavugundaki soruşturmaya, gözleri fal taşı kadar açılmıştı. 400 kadın tülden salıvalarla yerlere, halıların üstüne, renk renk yastıkların arasına gelip güzel uzanmışlardı.

Şeyh onların ortalarına gelince durdu. Kırbağını havaya şaklattı. Sonra da vahşi ve korkunç bir kâh-kâh attı. Arkasından elindeki kırbağı genç ve çıplak kadın omuzlarının üzerinde şaklatmaya başladı..

Bütün harem, bu 400 kişî «zalim şeyh» ten, «zalim koca» dan titriyorlardı. O boyuna, önüne geleni döğüyordu.

Hakkikaten kırılma dehşetli zulmeden adam rolünde birinci idi, eşsizdi.

Çekilen sahne bitince ince tül salıvalı genç kadımlardan bir ikisi omuzlarını uğuşturarak rejisöre şikâyetle bulundular:

— Çok fena vuruyor.. Bu adam hakikaten zalim ruhlu bir insan!.. diyorlardı.

Rejisör onları teskin etmek için şu cevabı veriyordu:

— Ne yapalım?.. Filmin mümkün olduğu kadar hakikate yakın olması lâzımdır..

O günü akşama kadar 400 kadını kamçılayan adam, «400 karılı zalim koca», evine dönünce zayıf, hırçın bir kadın tarafından döğülüyor, oradan oraya kovalanıp duruyordu.

Onun gündüz hayatı ile gece hayatını görenler gözlerine inanamazlardı.

Bekli de sabahleyin stüdyoya girdince, 400 kadına, haremdeki zevcelerine karşı evdekinin hıncını alıyor, kırbağı onun için insafsızca sallıyordu... Kim bilir?..

(Bir yıldız)

RADYO

Bugünkü program

12,30 Program; 12,33 Müzik (PL); 12,45 Ajans haberleri; 13 Kadın okuyucuların fasıl şarkıları; 13,03 Mızraplı sazlardan saz eserleri; 13,15 Fasil heyetli, 19 Ziraat saati; 13,15 Müzik (PL); 13,30 Ajans haberleri; 19,55 Pesrev, beste, şarkı ve semaller; 20,15 Radyo Gazetesi; 20,45 Müzik (PL); 21 Evli saat; 21,15 Müzik; 21,45 Senfoni orkestrası; 22,30 Ajans haberleri ve borsalar.

Yarın sabahki program

7,30 Program; 7,32 Vüedumuzu çalıturalım; 7,40 Ajans haberleri; 7,55 Müzik (PL).

HOLLİVUD'DA BİR EVLENME

Gary Grant, milyoner Barbara Hutton ile evlendi

Hollivud'dan gelen haberler, inatçı bekâr sanatçılardan birinin evlendiğini bildiriyor. Bu artist Gary Grant'tır. Genç Gary bundan evvel 1934 te Virginia Cherill ile evlenmişti. Fakat bu izdivaç ancak iki ay sürdüğünden ve iki artist bu müddetin büyük bir kısmını yalnız geçirdiklerinden, birçoğları Gary Grant'ı evlenmiş saymıyorlar. Bunun için şimdi, harb içinde evlenme karar vermesi Hollivud'da mühim bir hâdise addedilmiştir.

Gary Grant aslen İngilizdir. 1904 te doğmuştur. Asıl adı Archibald Leah'dır. Kendisini diğer sinema sanatçılardan ayıran en mühim nokta, çok ciddi tahsil görmüş, İngiliz üniversitelerini bitirmiş olmasıdır. Gary felsefe doktorudur, iyi bir artist olduğu kadar kuvvetli bir muharriridir. Birçok hikâyeleri yazmıştır.

Gary Grant, tahsilini bitirdikten sonra İngiltereden Amerika'ya hicret etmiş, orada iş aramıştır. Bu esnada bir fırsat kendisini sahneye çıkmağa sevk etmiş, delikanlı çok muvaffak olduğundan, tiyatro artistliğini kendisine meslek yapmağa karar vermiştir. Genç artist az zaman içinde kendisine çok iyi bir mevki yapmıştır.

Bir yaz tatili esnasında dinlenmek için Kaliforniya'ya gitmiş; bu sırada Hollivud'a da uğramıştır. Film şirketlerinden biri kendisine küçük bir filmde tecrübe mahiyetinde rol almasını teklif ettiğinden, Gary işe başlamıştır. Genç artist bu filmde çok muvaffak olmuştur. Bunun üzerine kendisine kârlı bir mukavele teklif edilmiştir. Gary, Newyorkta tiyatroya idaresini mukaveleyi bozmağa razı ettikten sonra film şirketinin teklifini kabul ederek işe başlamıştır.

Artist ilk büyük film olarak Silvy Sidney ile birlikte Madam Butterfly'yi çevirmiştir. Bu filmde o kadar muvaffak olmuştur ki, derhal büyük yıldızlarla durmadan film çevirmeğe başlamıştır. Bu arada Marlene Dietrich ile birlikte «Şarşın Venüs» ve «Kırık mabude» filmleri vardır.

Gary Grant İngiltere harbe girdiği zaman, o vakite kadar biriktirdiği 175 bin doları İngiliz pilotlarından harb meydanlarında ölenlerin ailelerine hediye etmiştir. Amerika harbe girince, son iki senede biriktirdiği 175 bin doları da Amerikan tayarçılarının ailelerine hediye etmiş ve Amerikan tabiiyetine geçerek Amerika ordusuna gönüllü yazılmıştır. Şimdi hem film çevirmekte, hem Kaliforniya müdafaa tertibatında vazife görmektedir.

Gary'nin evlendiği kadına gelince, bu kadın artist olmamakla beraber, bütün dünyada meşhurdur. Hollivud'da da çok tanınmıştır. Bu bakımdan da evlenme Hollivud'da âlaka uyandırmıştır.

Gary Grant'ın evlendiği kadın meşhur milyoner Barbara Hutton'dur. Barbara, Amerikada her türlü eşyayı aynı fiatle satan büyük Woolworth mağazaları sahibinin kızıdır. 40 milyon dolarlık serveti vardır. Barbara garip bir kadındır. 18 yaşına gelinceye kadar kendisine hiç bakmaz, obur denilecek kadar boğazını düşkündü. Bu yüzden çok şışmanlaşmış. Fakat buna rağmen peşi sıra koşan yüzlerce genç vardır.

Barbara 18 yaşına geldikten sonra zayıflamağa karar vermiş, kür

Gary ve Barbara

yapmağa başlamıştır. Fakat bu yüzden ağır bir hastalık geçirmiştir. Hastalığı atlattıca incelemiş, güzellemiş bir kadın olarak ortaya çıkmıştır. Barbara birdenbire seyahat hevesine kapılmıştır. Bu sırada Amerika'da bulunan Gürcü prenslerin Mdviyany, bu seyahatlerinde kendisini takib ederek kur yapmıştır. İki genç Paris, Şanghay, Rangun'da birlikte gezmişler, nihayet Siam'da nişanlanmışlar ve 1933 te Paris'te evlenmişlerdir. Barbara, Venedik'te bir saray satın almış, kocasına bakanada bir milyon dolarlık hesap açtırmıştır.

Kan koca iki sene Avrupalının eğlence yerlerinde gezmişlerdir. Bu sırada Barbara, garabeti ile her tarafta dikkati çekmiştir. Genç kadın birdenbire kocasından ayrılmaya karar vermiş, 1935 te Amerikanın Reno şehrinde dâva açmıştır. Dâva çabuk neticelenmiş ve Barbara, prensten ayrıldığını ertesi günü Danimarkalı kont Reventlov ile evlenmiştir. Fakat bu evlenme de uzun sürmemiş, Barbara, 1936 da bir kız çocuk doğurduktan sonra kocasından ayrılmış, Amerika'ya dönmüştür.

Barbara, kendisinden bahsedilmesini sevdiği için, Amerika'ya gidince Hollivud'da yerleşmiş, artistlerle düşüp kalkmağa başlamıştır. Aynı zamanda gazetelerde kendisinden bahsedilmesini temin etmek üzere bir neşriyat memuru da kulanmağa başlamıştır. Bu zatın vazifesi gazetecilerle dost olmak, onları verilen suverelere davet ederek gazetelerde Barbara'dan ve suverelerinden bahsedilmesini temin etmektir.

Barbara, bu sırada Gary ile tanışmıştır. Bu tanışma bir müddet sonra evlenme kararile neticelenmiştir. Şimdi Gary 38, Barbara 30 yaşındadır. Genç kadın gazetecilere: «Hakikî aşkın ne demek olduğunu şimdi anladım.» demiştir. Fakat New - York Daily Mirror gazetesinin muharriri, Barbara'nın ağzından bu sözleri üçüncü defa olarak işittiğini söylemiştir.

Barbara, evlenmenin sessiz olmasını, bundan bahsedilmemesini istemiştir. Fakat evlenme resminde 37 si tayıyla ile gelmiş 50 gazeteci, 20 fotoğraf, 500 davetli bulunmuştur!..

YEDİKULE ZİNDANLARINDA

Tefrika No. 66

Yazan: İskender F. SERTELLİ

— Antonyos denizde boğulanlar arasında imiş, yazık oldu. onu diri olarak ele geçiremedik.

Bu ses, esir alman Venedik denizcilerine hitaben — İtalyanca bilen — bir Türk denizci tarafından söylenmişti. Ve o zaman Ayşe bunları duyunca babasının denizde boğulduğunu anlamıştı.

Ayşe o zamandanberi babasının öldüğünü inanıyordu.

Şimdi, Venedik elçisinin geveze uşağı ona bir takım sözler söylemiş ve bu sözlerden Ayşe yeni yeni fîmillerle kapılmıştı:

— Acaba, bahsedilen şövalye, babam mıdır?

Ayşe bu muammayı çözmeğe çalışarak evine döndü.

Venedik elçisi
iyileştikten sonra

Ayşe, salı gününü ipe çekiyordu. Aradan geçen bu üç gün içinde İstanbul'da hayli önemli hâdiseeler olmuştu: Beşiktaşta Yahya Efendi meşresinde bir genç kadının boynunu kesip, başını ihlamur ağacına asmışlar, bunu duyan veziriazam Mustafa paşa:

— Şu atlı aseler uyuyor mu? Bu cinayetleri yapanlar neden ele geçmiyor?

Diye bağırmış. Sultanselim bostanlarındaki kütüphane tutuşmuş. İçinde birkaç sandık kaçak fişek varmış. Bu fişekler patlamış, yer yerinden oynamış. Dillerde birçok dedikodular doluyordu: «Acaba bu seametın, bu felâketlerin sebebi kimdir? Yurda bir uğursuzluk çıktı!..» diyorlar. Veziriazam bunları duyducağa hiddetinden külpere biniyor ve ölüm değinde yatan Dördüncü Murada bir şey söylemiyordu.

İşte Ayşe böyle heyecanlı günlerden birinde — salı sabahı — tekrar Cibaliye gidiyordu.

Yediküleden inliyen Venedik şövalyesi için elçiden şefaat dilemeğe gelen adam acaba o gün gene elçiliğe gelecek miydi?

Ya gelmezse?.. Ya korkup çekinirse?..

Ayşe o zaman kimden malûmat alacaktı?

O gün ortalık çok kalabalık halk çok heyecanlıydı.

Herkesin dilinde:

— Beşiktaşta ihlamur ağacına asılan kesik genç kadın başını gördün mü?

— Sultanselim yangınından haberin var mı?

Gibi heyecan uyandıran sözler doluyordu.

Ayşe, halk ağzında dolayan dedikodularını dinliye dinliye Cibaliye vardı. Elçilik binası önünde durdu O ne?

Bahçe ve bina kapıları sım sıkı kapalıydı.

Türk kadını kıyafetle buralarda dolayan Ayşenin halk tarafından bir tecavüze uğraması ihtimali de vardı.

Ayşe şehrin durumunu beğenmedi. Dönüp gidecekti. Fakat, Yediküleden tahliye edilmiş olan adamı görmek istiyor, ondan mahkûm şövalye hakkında malûmat almak için sabırsızlanıyordu.

Nihayet elçilik uşağının bahçede görünürmemesi Ayşeyi sevindirdi.

Ayşe bahçe kapısına yaklaştı:

— Elçi hazretleri iyileşti mi?

— Evet. İyilemiş görülebilişin!

— Yediküleden tahliye edilen adam geldi mi?

— Hayır, henüz gelmedi, nerdeyse gelir..

Ayşe bahçeye girdi. Bahçe kapısı kapandı.

Uşak sordu:

— Ne taraftan geliyorsunuz?

— Edirnekapıdan..

— Yollarda kalabalık görmedin mi?

— Gördüm ama, bundan ne çıkar? — Nemi çıkar? Padişahın hastahâğından istifade eden Yenicheriler baş kaldırmışlar.

— Böyle bir şeyden haberim yok. Sinyor Ancelos Yenicherilerden korkuyor mu?

— Hayır..

— O halde neden kapılar kapalı?

— Venediklileri sevmiyenler belki elçiliğe hücum ederler diye kapıların kapanmasını emretti.

— Başka zaman böyle bir hücum olmuşmu?

— Evet. Sinyor Kontarino zamanında elçilik binasını taşlamışlar.

Uşak yol gösterdi, Ayşe içeriye girdi. Binanın alt katında bir oda da oturdu.

— Sinyor Ancelos burada mıdır?

— Burada dedim ya. Şimdi haber vereceğim... Derrdin anlatırsın ona.

Ayşe odada yalnız kaldı, uşak üst kata çıktı.

Ayşenin gözüne bu odada şöyle bir kitap ilişti:

«Barbaros Venedik önderinde..»

Ayşe kitabı karıştırdı ve tesadüfen gözüne çarpan şu satırlara göz gezdirdi:

«... O gün bütün Venedik şövalyeleri sahilde toplanan gondollara bindiler ve Himanda bekliyen Türk donanmasına tazminat olarak üç yüz bin altın götürdüler. Bu hâdise, Venedikliler için yürekler acısı oldu. Bütün senato âzaları Türk amirali Barbarosun önünde diz çökmüşlerdi. Eğer Barbaros isteseydi, o gün yalnız Venedik değil, bütün Venedik Cumhuriyetini işgal edebilirdi. Hatta Roma'da oturan Papa bile bütün kardinallerle beraber bu âkıbeti düşünerek Romadan kaçmıştı..»

Ayşe bu satırları okurken ürperdi. Papayı Romadan kaçırın ve bütün Venedik şövalyelerinin alını ayayın dibinde yere getiren bu kahraman Türk amiralinin heykelini neden yapmamışlardı?

Uşak biraz sonra: - buyurun.. dediği zaman, genç kadın, okuduğu satırlara gözünün ucu ile baktı.

— Barbarosun heykelini mi soruyorsun? dedi, onun Beşiktaşta sadece bir türbesi vardır. Burada heykel yapmak âdet olmamıştır. Fakat, bu adam Avrupa'da doğmuş olsaydı, bütün hristiyan milletler tarafından heykeli yapılırdı.

Ayşe merdivenden çıkarken, Barbarosun Venedik önderinde Türk donanması ile duruşunu gözünün önüne getirerek titriyordu.

Fazla düşünemedi.

— Çok heyecanlı bir kitap.

Dedi. Uşak bir kapının perdesini açtı.

Halice bakan geniş bir odaya girdiler.

Venedik elçisi kırmızı atlas döşemeli bir sedir üstünde uzanmış gibi oturuyordu.

Ayşe Türk kadını kılığı ile içeriye girince, Ancelos doğruldu, ve dikkatle baktı:

— Çok güzel bir kadın.. buraya tek başına geldiğine bakılırsa cesur ve irade sahibi bir mahallük olsa gerek.

Sonra birden gülererek sordu:

— Ne istiyorsun?

— Yalnız konuşmak istiyorum.

Ayşe bu iş kelimeyi Türkçe söyledi.

Elçi uşağına ellice:

— Dışarıya çık..

Diye işaret etti.

Uşak perdeyi çekip gitti.

Ayşe ilk defa kendi dilile konuşmak fırsatını buldu:

— Ben bir Venedikliyim.. derlerim var. Kaç gündür sizinle konuşmak istiyordum.

(Arkası var)

Gönül Cehennemi

Yazan: MEVRURE SAMİ

Tefrika No. 6

Hangi sihirli peri değneğini, hangi Kaf dağlarının ardında ejderlerle cenkleşerek ele geçirmeli ki, yıllarca evvel şu selâhlik bölüğü yanında, minarelerle boy ölçüşürcesine yükselen, tepesindeki çepeçevre balkonlu guvarlak cam odasından, ak sağlı, çocuk yüzü bir ihtiyarın yıldızlara baktığı, ömrünü yıldızlara bağladığı, gökyüzü sırlarını torunu küçük Hasana gösterip anlatmış şu meşhur kırmızı, azametli kulemizi, yıkık temelini bir değiverişle yeniden yükseltebilirdi?

Bir değiverişle, şimdi yerdende cık bir iki metre yukarıda duran tuğla yapı bu kopuk gövdeye, bir zamanlar içinden döne döne yükseklere çıkan demir merdivenin, yıkıcılar kasmaları altında acı ile kıvrılmış gibi eğri, çarpık, desik, paslı, harap iskeletine, cinayetin ortağı bu benim yaralı, kesik, katil kuleme kalkıp yeniden göklere uzanacak derman ve canı verebilirdi?

Nasıl büyüü bir nefes butmalı ki, bu ölü eve dirim, bu tütmeyen bacaya keyifli bir duman, bu mandallı sürgülü pancurların hepsine, güneşi kucaklamak için ardına kadar sevkli bir açılış, her bir köşeye sinen boğucu sessizliğe, türkü ve kahkahâ, köndetici karahırlara, ışıık ve nur üfletilebilirdi?

Nasıl tabiat kanunlarını ağan bir mucize olmalı ki, bütün bu odaların ölüm uykusuna dalmış kapıları tekrar açılarak harekete, hayata uyanabilirdi, eşiklerinden eski ayaklar basıp gesein, beyaz tokmaklarını eski eller büyük çevirsin, içlerini doluracak taze, canlı havada artık hırlık, eza, inilti yerine, seving, ümit, sevgi ve ses; ya Rabbi sesler, çeşit çeşit sesler, o sevgili, eski sesler çınlayıp dağılsın!

Annemin, öpmeyi, okşamayı, kanayan, sıyrılan bir yerimi sarmağı andıran o sevincirici, rahatlandırıcı, ferahlatıcı sesi:

— Hasan bahçede çok koştun, artık, ninenin odasına çık. Seni istiyor. Bak sana ne güzel şeyler anlatacakmış! diyen; sanki içlerine, beni büyük babamın yıldızlarına kadar ulaşabilecek kanatlıklar takmışçasına hafiflik tıttırın seslenisi.

Sonra babamın tok, kati sesi: Uzaktan bakınca sert ve dalayıcı sanılan bazı kılı, kırıl kumaşların, kaba görünümlerle işe yararlıklarını arasındaki unutulmadık fark gibi, dışı, tonu kâhni, içi sacak ve yumuşak, alıslı mı ayrılmasız zor gelen dolgun, doyurucu sesi.

Torununun yüzünü gözlerle görmeye bahtıyarlığımı tadamamış kör eimenim, ancak gözlerle bulunabilecek mâna ve ifadeleri de içine alıp katmış kadar renkli sesi, söylediklerini işli işli boyayan, anlatmış yerleri ve şeyleri sanki sahiden görülmüş gibi gösterip canlandırmasını bilen, yaşından ne kadar genç; bezdirici sanılabilecek halinden ne kadar da bezgin olmayan, diri, kuvvetli, iradeli, yılma bilmez sesi.

Ona neler sormazdım ya Rabbi, neler...

O da hiç yorulmadan zevkle anlatır, saatlerce söyler dururdu.

Sesi, gözlerim nasıl bazen ışıltı, bazen güler, bazen kararır, bazen görmeden bakar, bazen gördüğünden ötesini görecektik kadar şimşeklerin, bazen okşar, bazen acılar, daha nice bin mâna ile dolar taşırsa, onun sesi de, sünen gözlerimin bütün anhatma kuvvetini almış olan, ruhta, kulakta yereden bir sestir.

Odasında çok kaldığım zamanlar, yağmurlu günlerin, — kardeşim İhsan doğup da,

2010-10-10

Briç oyununda koz nasıl deklare edilir, kâğıtlar nasıl oynanır?

YENİ ÇIKAN

B R İ Ç

Kontrakt - Plafon

kitabı bunları açık bir lisanla ve pratik bir tarzda öğretmektedir.

Yazan: Akşam'ın Briç muharriri Nazım Dersan

230 sahife — 150 kuruş

Her kitapçıda bulunur.

Satış yeri: SEMİH LÜTFİ KİTAPÇI

Hariciye Vekâletinden

14 birincikânun 1942 de yapılacak ilân edilmiş olan Hariciye Vekâleti müsabaka imtihanı, görülen lüzum üzerine 4 ikincikânun 1942 pazartesi gününe bırakılmış, müracaat ve kayıt günü de 25 birincikânun 1942 tarihine kadar uzatılmıştır.

Kayıdını yaptırmış ve yaptıracak olanların 4/1/1942 saat 9 da Hariciye Vekâletinde hazır bulunmaları ilân olunur. (2168)

İstanbul verem mücadelesi cemiyetinden:

Dispanserimiz için iki Röntgen cihazına ihtiyaç vardır. Vermeğe istekli olanların Meydanık Yeni Valde Hanı 65 numaradaki Cemiyetimiz Merkezine müracaatları.

İstanbul Maarif müdürlüğünden:

Maarif Vekillliği Lüleburgaz - Keçiçepe köy enstitüsüne 600 tane Bat-taniye 3803 sayılı köy enstitüleri kanununun 22. maddesine tevfi kanunla satın alınacaktır. Beherin muhammen kıymeti 21, tutarı 12600 lira, teminatı 1890 liradır. Pazarlığı 12/XII/1942 cumartesi günü saat 11 de Maarif müdürlüğü binasında toplanacak satınalma komisyonunda yapılacağı ilân olunur. (2160)

Devren Kiralık Yazıhane

2 oda, kalorifer, asansör, maroken koltuklu ve yazıhane masaları, telefon, yazıhane eşyası alacaklara devredilecektir. Her gün 12 - 13 ve 17 - 18 arası 44271 numaraya telefonla müracaat.

Üsküdar Askerlik Şubesi Başkanlığından:

Aşağıda sicil ve kayıt numaraları yazılı yedek subay ve askeri memurlar ile Bando muallimlerinin 48 saat zarfında şubeye müracaatları:

50017 — 49881 — 49645 — 49625 — 49681 — 49976 — 50390 — 17126 — 16328 — 50958 — 38809 — 3459 — 3428 — 15025 — 32283 — (330 - 874) — 55 - Deniz — (318 - 1). (1898-2177)

Türkiye İş Bankası

Küçük Cari Hesaplar

1943 İKRAMİYE PLANI

KEŞİDELER: 1 Şubat, 3 Mayıs, 2 Ağustos, 1 İkinci teğrin tarihlerinde yapılır.

1943 ikramiyeleri

1 adet 1999	Liralık —	1999 —	Lira
1 » 999	» —	999 —	»
1 » 888	» —	888 —	»
1 » 777	» —	777 —	»
1 » 666	» —	666 —	»
1 » 555	» —	555 —	»
1 » 444	» —	444 —	»
2 » 333	» —	666 —	»
10 » 222	» —	2220 —	»
30 » 99	» —	2640 —	»
60 » 44	» —	2640 —	»
250 » 22	» —	5500 —	»
334 » 11	» —	3674 —	»

Türkiye İş Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş ve faiz almış olmaz, aynı zamanda talihtizi de denemiş olursunuz.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum idaresi ilânları

10/12/1942 tarihinden itibaren demiryol ambarları, ticari emtianın kabul ve teslimi muamelesi için; Nisan - Eylül aylarında öğle tatili 1 saat olmak üzere 8 den 18 e kadar ve birinci Teğrin - Mart aylarında öğle tatili 1 saat olmak üzere 8 den 17 ye kadar açık bulunacaktır. «2201»

10/12/1943 tarihinden itibaren D.D./217 numaralı tarife, karada, suda ve havada insan ve eşya taşıyan her çeşit taşıtlara şamil olmak üzere değiştirilmiştir. «2202»

10/1/1943 tarihinden itibaren D.D./208 numaralı mesajeri tarifesindeki ücretler değiştirilmiştir. «2203»

Beyoğlu Vakıflar Direktörlüğü ilânları

Satılık Ankaz

Muhammen kıymeti

Lira

600

Kasım paşada Kulaksız mezarlığı içinde kâin kadro hârici Hüseyin Çelebi mescedi ankazı kaimen satılıktır. İhalesi 25/12/942 cuma günü saat 15 de. İsteklilerin o günü Vakıf Akar ve Mahlûller kalemine müracaatları. «2204»

Fen fakültesi dekanlığından:

Matematik Enstitüsünde açık bulunan asistanlık yabancı dil imtihanının 15/12/942 salı günü saat 10 da fen fakültesi rasathane binasında yapılacaktır. İsteklilerin müracaatları. «2211»

Beykoz askerlik şubesinden:

Beykoz askerlik şubesinde kayıtlı bulunan emekli ve yedek subayların

Maarif Vekillüğinden:

- 1 — Kapalı zarf usulü ile yapılan eksiltmede istekli çıkmaması dolayısıyla 2490 sayılı kanunun 40 ncı maddesi hükmüne göre pazarlık ihalesine karar verilen (249058) lira 60 kuruş keşif bedelli Ankara Bölge Sanat Okulu Demir Atelyesi binası inşaatı pazarlık talbine ihale edilecektir.
- 2 — Pazarlık ihale 15/XII/1942 salı günü saat 15 de Ankara'da Büyük Ekvaz apartmanında Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığında toplanacak Vekillik İhale Komisyonunda yapılacaktır.
- 3 — Bu inşaat için lüzumlu olan çimento ve demir Vekillikçe temin edilecektir.
- 4 — Bu inşaatla ait proje ve şartnameler Vekillik Yapı İşleri Müdürlüğünden 12 lira 35 kuruş mukabilinde alınabilir.
- 5 — Pazarlığa girebilmek için.
 - a) 13597 lira 93 kuruşun ibaret olan muvakkat teminatın, 2490 sayılı kanun hükümleri dâhilinde verilmesi,
 - b) En az (150.000) liralık benzeri inşaatın teahhüt edildiğine ve teahhüdün ifa olduğuna dair vesika gönderilmesi.
 - c) İhale tarihinden üç gün evvel (tatil günleri hariç) Nafia Vekillüğünden alınmış ehliyet vesikasının ibraz edilmesi,
 - d) 1942 senesine ait Ticaret Odasından vesika alınmış olması şarttır. «2206»

Beyoğlu Klübünden:

28/11/942 de ekseriyet olmadığından kulübümüzün umumî heyet ictimai 12/12/942 cumartesi saat 15 de yapılacaktır. Sayın azaların teşrifleri rica olunur.

AŞI ve SERUM SATIŞI

Kızılay Cemiyeti

Umumî Merkezinden :

REFİK Saydam Merkez Hıfzıssıha müessesesinde yapılan Aşı ve Serumların Cemiyetimizin İstanbul'da Yeni Postane civarında Kızılay hanındaki depomuzda satılmakta olduğunu ve lüzumunda mezkûr depo müdürlüğüne müracaatları ilân olunur.

Buğday ve Mısır unu alınacak

Kocaeli - Arifiye Köy Enstitüsü ve Eğitim Kursu Satınalma Komisyonundan :

Cins	Mikdarı	Flatı kuruş	Tutarı lira K.	İlk teminat lira Ku.
------	---------	-------------	----------------	----------------------

Buğday unu (% 95 randmanlı tek tip) 40000 98 39200.— 2940.—

Mısır unu 20000 53 10600.— 795.—

- 1 — Yukarıda cins ve mikdarları yazılı iki kalem un kapalı zarf usulüyle eksiltmeye konmuştur.
 - 2 — İhale Adapazarı Belediye binasında toplanacak olan komisyon tarafından 24/12/942 perşembe günü saat (15) de yapılacaktır.
 - 3 — Her iki un partisi ayrı ayrı ihale edilecektir.
 - 4 — İsteklilerin iştirak edecekleri her partiye ait ilk teminatları ihale saatinden evvel Adapazarı Mal Müdürlüğüne yatırmaları ve yahut banka teminat mektuplarını komisyon başkanlığına ibraz etmeleri lazımdır.
 - 5 — Talimlerin eksiltmeye iştirak edebilmeleri için 2490 No. lu kanunun icabettirdiği vesikaları halz bulunmaları şarttır.
 - 6 — Teklif zarflarının bir saat önce komisyonla verilmesi veya bunu temin edecek şekilde gönderilmesi.
- Yukarıda yazılı iki kalem una alt şartnameleri görmek için her gün Arifiyede Köy Enstitüsü Müdürlüğüne başvurmaları. «2207»

Ticaret Vekâleti İç Ticaret

Umum Müdürlüğünden :

Türkiyede yangın ve nakliyat sigorta işleriyle meşgul olmak üzere kanunî hükümler dâiresinde tesclil edilerek eliyevm faaliyette bulunan Ankara Anonim Türk Sigorta Şirketi bu kerre müracaatla yangın ve nakliyat sigorta işleriyle meşgul olmak üzere Ankara ve havalisi Acem-telliğine tâyin ettiği Seyfullah Necip biraderleri bu acenteliktin azlet-tiğini 24/11/1942 tarihli istida ile bildirmiştir. Alâkadarların İstanbul'da Yeni Postahane karşısında Erzurum hanında Ankara Anonim Türk Sigorta Şirketine ve icabında Ticaret Vekâletine müracaat etmeleri ilân olunur.

Devlet Orman İşletmesi Karabük

Revir Amirliğinden:

Çam ve Köknar ağaçlarının kesim nakil ve istif işi.

- 1 — Devlet Orman İşletmesi Karabük Revir Amirliğine bağlı Mengen bölgesinin Soğucak ve Elecek ormanlarının muhtelif muntakalarında damga lanmış ve damgalanmakta olan (2690) iki bin altı yüz doksan metre mikap çam ve 3730 metre mikap köknar ağacının dipten kesme ve ve rilecek ölçü-lere göre tomruk haline ifraz etmek ve depo ittilah edilen mahallere 30/9/943 tarihine kadar nakil ve istif etmek üzere açık eksiltmeye çıkarılmıştır.
- 2 — Açık eksiltme 16/12/942 tarihine raslayan çarşamba günü saat 14 te Devlet Orman İşletmesi Karabük Revir Amirliği binasında toplanacak olan komisyon huzurunda yapılacaktır.
- 3 — Birinci maddede yazılı şartlar dâiresinde işbu emvaltin dipten kesme nakil ve istif işinin beher metre mikabının muhammen bedeli (6) liradır.
- 4 — Teminat akçesi %7,5 hesabile (2839) liradır.
- 5 — Bu işe ait açık eksiltme şartnameleri Ankara'da Orman Umum mü-dürlüğünde ve Zonguldak Orman çevirge müdürlüğü ile Karabük Revir Amirliğinde görülebilir.
- 6 — İsteklilerin eksiltme gününde teminat akçeleri ile birlikte Revir Amirliğine müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur. (2132)

Devren Kiralık Apartman

Taksim meydanında gayet geniş parke döşemeli, 5 odalı, kalorifer, sıcak su, radyo gramafon, telefon ve frijiderli bir apartman devren kir-alıktır. Aynı apartmanın salon, yemek ve yatak odaları takımları sa-tılıktır. Mobilyeler lüks ve yenidir. Eşyayı satın alacaklara apartman devredilir. Eşya kısmen veya tamamen satılabilir. Her gün saat 12 ilâ 13 ve 17 - 18 arası 44271 numaraya telefonla müracaat.

İstanbul Vakıflar Başmüdürlüğünden:

İstanbul, Beyoğlu ve Kadıköy Vakıflar Müdürlüklerinde açık 15 şex lira maaşlı memuriyetlerle Şilede (10) lira maaşlı Hiciz köy vakıf orman ciba-yet memurluğu için 28/12/942 pazartesi günü saat on dörtte Çemberlitaş-da Vakıflar Başmüdürlüğünde tahriri müsabaka imtihanı yapılacaktır. İsteklilerin en az Orta Mektep mezunu ve memurin kanununda aran-lan vasıfları halz olmaları lazımdır. Zabıtanın alınacak hüsnühal kâğıdı ile mahkûmiyeti sabıkası bulunma-dığına dair müddelimumuliktin musaddak vesika ve sihlî arzuları olma-dığı hakkında tam teşekküllü Hastahane hey'eti shhiye raporu imtihan-da muvaffak olanlardan aranılacaktır. İsteklilerin 25/12/942 akşamına kadar aşağıda yazılı vesikaları dilekçe-lerine bağlayarak Vakıflar Başmüdürlüğüne müracaatları.

- 1 — Mektep şahadetnamesi veya tasdikli sureti.
- 2 — Nüfus cüzdanı veya tasdikli sureti.

ADEMİ İKTİDAR VE BELGEVŞEKLİĞİNE

KARŞI

FORTOBİN

S. V. İ. MUAVENET VEKÂLETİNİN RUHSATINI HAİZDİR

HER ECZANEDE BULUNUR

POSTA KUTUSU 228

REÇETE İLE SATILIR

Öksürenlere: KATRAN HAKKI EKREM

Muamele Vergisine Tabi Olan

Müesseselerin tutacakları bütün defter nümuneleri temiz ve itinalı şekilde birinci hamur kâğıda basılmış hazırdır. Defterlerimizi bir kerre görmeden karar vermenizi tavsiye ederiz. Umumi satış merkezi: İNKILAP KİTAPÇI İstanbul Ankara Cad.

ALTI ADET LÂSTİK Lİ

SATILIK OTOMOBİL

Makinesi çok iyi vaziyette 35 model Bolik Binek arabası satılıktır. Ta-liplerin 40036 numaraya telefon etmeleri.

Eskişehir Nafia Müdürlüğünden

- 1 — Eksiltmeye konan iş: Eskişehir - Afyon hududu yolunun 64+220 — 79 + 920 kilometreleri arası toprak tesviyesi ve şosesi inşaatı olup keşif bedeli (292871.40) lira olup hususi şartname mucibince rayihte husule gelen yükselmeler müteahhide ayrıca ödenecektir.
- 2 — Bu işe ait şartnameler ve evrak şunlardır:
 - A) Eksiltme şartnamesi,
 - B) Mukavele projesi,
 - C) Bayındırlık İşleri genel şartnamesi,
 - D) Tesviye türabıye şose ve köprüler fennî şartnamesi, millî şosesler umumî istikşaf şartnamesi,
 - E) — Hususi şartname,
 - F) Keşif cetveli, flat bordrosu, metraj,
 - G) Ocağ grafikleri olup bu şartname ve evrak bedelsiz olarak Nafia müdürlüğünde görülebilir.
- 3 — Eksiltme 16/12/942 tarihine müsadif çarşamba günü saat (15) te Nafia müdürlüğünde toplanan komisyonunda yapılacaktır.
- 4 — Eksiltme kapalı zarf usulüyle yapılacaktır.
- 5 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin:
 - A) (15457) liralık muvakkat teminat vermesi,
 - B) En az (80.000) liralık bir inşaat işi başladığına dair bir bonservisi ve bu işi idare edebilecek mall iktidarı haiz olduğunu müş'ir bir banka refe-ransı ekliyerek eksiltmenin yapılacağı günden en az üç gün evvel bir istida ile Nafia müdürlüğüne müracaat ederek alacağı bu eksiltmeye iştirak vesi-kasını ibraz etmesi şarttır.
 - C) Teklif mektupları yukarıda 3 üncü maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Nafia müdürlüğüne makbuz mukabilinde verilecektir. Posta ile gönderilecek mektupların nihayet 3 üncü maddede yazılı saate kadar gelmesi ve dış zarfların mühür mumu ile iyice kapatılmış olması lazımdır. Postada vuku bulacak gecikmeler kabul edilmez. (1909)

Açık Eksiltme ilânı

Sümer Bank İplik ve Dokuma Fabrikaları Müessesesi

Hereke Fabrikası Müdürlüğünden :

- 1 — Herekede dokuma fabrikasında bazı bina çatılarının sökülüp yeniden yapılması işçiliği vahidi flat esası üzerinden açık eksilt-meye konmuştur.
- 2 — İşbu tamirat ve ameliatın muhammen keşif bedeli 3048.70 liradır.
- 3 — Bu işe ait hususi fennî şartname, keşif ve izahat Hereke'de Fab-rika Bakım şefliğinden alınacaktır.
- 4 — Muvakkat teminat miktarı 228.65 liradır.
- 5 — Eksiltme 23/12/942 tarihine müsadif çarşamba günü saat 16 da Fabrika Müdürlüğünde yapılacaktır.

Belgrad devlet orman işl etmesi revir âmirliğinden

- 1 — İşletmemizin Kurtkemerli bölgesi deposunda mevcut 4 - 12 metre boyunda ve muhtelif ebatta 130 (yüz otuz) metre küp köşe meşe kerestesi açık arttırmaya çıkarılmıştır.
- 2 — Beher metre küpün muhammen flatı 92 lira 50 kuruştur.
- 3 — Muvakkat teminatı (902) liradır.
- 4 — Arttırma 24/12/942 perşembe saat 14 te Büyükdere Devlet Orman İşletme Revir Amirliğindedir.
- 5 — Bu satışa ait şartname İstanbul Orman çevirge müdürlüğünde ve İşletme merkezinde, keresteler Kurtkemerli deposunda görülebilir. (1900)

OSMANLI BANKASI

TÜRK ANONİM ŞİRKETİ

TESİS TARİHİ 1863

Statüleri ve Türkiye Cumhuriyeti ile münakit mukavelenamesi 2292 Numaralı 10/6/1933 tarihli kanunla tasdik edilmiştir. (24/6/1933 tarihli 2435 Numaralı Resmî Gazete)

Sermayesi:

10.000.000 İngiliz Lirası

İhtiyat akçesi:

1.250.000 İngiliz Lirası

Türkiyenin başlıca Şehirlerinde
PARİS, MARS'LYA ve NİS'DE
LONDRA ve MANÇESTERDE
MİSİR, KIBRIS, YUNANİSTAN, İRAN, İRAK, FİLİSTİN
ve MAVERAYI ERDÖN'de

Merkez ve Şubeleri

Yugoslavya, Rumanya, Yunanistan, Suriye, Lübnan
Filyalleri ve bütün Dünyada Acenta ve Muhabirleri vardır.

Her nevi Banka Muameleleri yapar

Hesabı cari ve mevduat hesapları küşadı.
Ticari krediler ve vesaikli krediler küşadı.
Türkiye ve Ecnebi memleketler üzerine keşide senedat iskontosu.
Borsa emirleri.
Eşam ve tahvilât, altın ve emtaa üzerine avans.
Senedat tahsilâtı ve saire.

En yüksek emniyet şartlarını haiz kiralık
Kasalar Servisi vardır.

Piyasanın en müsait şartları ile (kumbaralı veya